

ORVOSKARI HIRMONDÓ

Konszenzus-oldalakkal

Pécs, 2002 március

TARTALOM

Ünnepeltünk

Honoris causa doktorok

Kitüntetések

Dékáni vezetői értekezletek

Az OEK ülései

A Kari Doktori Tanács hírei

Esszé a kreditrendszerű tantervről

(Szekeres Péter)

A Gazdasági Főigazgatóság tájékoztatói

Állatkísérletes tanfolyam

Röviden: Videostúdió – Sportbiztonság

– Külföldi tapasztalatcserék – Oktató-

hallgatói fórum – Diabétesz Hétvége –

Tudományos ülések – Alkohol –

Fotókiállítás

Egészségügyi közvetítők képzése

(Bajnóczky István)

Intézeti, klinikai hírek

Tudományos közlemények

Pályázatok

Sajtószemle

Címlap és közép: Tavasz

(Takács Gábor, Völgyi Sándor,

Kozicz Tamás, Barthó Loránd felvételei)

Dr. Mikola István miniszter látogatása karunkon

(lapzártá után)

Dr. Mikola István egészségügyi miniszter váratlan kormányprogram miatt, csak jelentős késéssel érkezett 2002. március 20-án karunkra.

Az egyetem vezetésének egyeztetését követően a centrum vezetésével tudott csak tárgyalni.

Az intézetigazgatók tájékoztatása a megbeszélésről a közeljövőben megtörténik.

Ünnepi köszöntő

154 év telt el 1848 óta, mégis, a március 15-i események minden évben újjáéledő aktualizálódása változatlan lelkesedést vált ki a magyar szívekben, lelkekben. Március 15-e a **nemzet ünnepe**. Emlékeztünkben tudatunk azon szektorához tartozik, amit nemzeti identitásként nevesíthetünk. Március 15-e a nemzeti függetlenség, a polgárosodni vágyó magyarság ünnepe.

Az ünnepek sajátos természete, hogy egy idő után önálló életre kelnek. *Petőfi* már másnap, március 16-án megérezte a nagyszerű nap történelmi jelentőségét, s magabiztosan írta le „15-dik március, 1848” c. versében:

„Nagyapáink és apáink,
Míg egy század elhalad,
Nem tevének annyit, mint mink
Huszonnyó óra alatt”

Már 1849-ben felmerült, hogy meg kellene emlékezni március 15-éről. *Jókai Mór* pedig, ötven év távlatából, máig érvényesen fogalmazott így: „Míg magyar él, míg szabad ember él e honban, kegyelettel fognak visszagondolni ez évrre, annak történelmi és történetalkotó alakjaira.” Egy nap története azonban csak akkor tud önálló életre kelni, s akkor tud – reményeim szerint ma és holnap is – ellenállni rövid távú aktuálpolitikai, sokszor álságos érdekeknek, ha ezen történetek valódi értékekhez kapcsolódnak, s azok hű megjelenítői. 1848. március 15. ilyen volt. 48 a nemzeti összefogás és az érdekek egyeztetésének nagy példája. *Kossuth* és *Széchenyi*, *Deák* és *Batthyány*, vagy éppen *Vörösmarty* és *Petőfi*, képek voltak a szent cél érdekében összefogni és félretenni esetleges korábbi ellentéteket. Március 15. nemcsak kezdőpontja annak, amit forradalom és – a későbbi eseményekre utalva – szabadság-

harc névvel illetünk, hanem egyúttal végpontja is egy hosszú évekig tartó eseményeknek, amit reformoknak nevezünk. A márciusi események nem előzmények nélküli, váratlan történések voltak. A magyar reformkor nagy szellemi műhelyeiben a fontolva haladás alternatíváinak módjuk volt kiforni. 48 tavaszán az ország építeni akart: nemzetgyűlést választott, törvényeket alkotott. A reformkor építkezéséhez kellett a nemzeti öntudatra ébredés, a polgárosodás érdekeinek megfogalmazása, politikai megjelenítése, s kellett természetesen a tudomány és művészet is, a két *Bolyai* munkássága, *Kőrösi Csoma* makacs tudásvágya, *Pollack* klasszicizmusa, vagy *Semmelweis* innovációs merészsége. Mindez így együtt bizonyára szerepet játszott abban, hogy a budapesti Európa egyetlen vértelen forradalma volt, sokkal fegyelmetesebb és békésebb, mint pl. a bécsi vagy prágai. Nem ezen múltott, hogy néhány hónappal később a nemzet mégis szabadságharcra kényszerült.

Az emlékezésnek nagy ereje van. Ereje, mely nemcsak egy egész nemzet, hanem kisebb emberi közösségek, csoportok, intézmények sorsát is formálhatja, új útra terelheti. 1848. március 15-e a közös érdekek keresése és megelégedése, a tiszta értékek mentén kialakított összefogás példája – emléke ma is megszívlelendő.

Március 15. emlékezete elválaszthatatlan az ifjúság, fiatalság, a megifjodás fogalmától. A reformkorban kimerült akarat a márciusi ifjak forradalmában teljességedt ki, ennek zászlaját a fiatalok emelték magasba. Az ifjúság hite, lendülete nélkül nem lett volna 48-as forradalom. Nemzeti ünnepünk mindörökké a fiatalok ünnepe – s hadd tegyem hozzá: azoké is, akik éveiket tekintve már nem fiatalok, de tudnak még tiszta eszméért lelkesedni és

Felelős szerkesztő Róth Erzsébet, Barthó Loránd, Buzogány István

A Konszenzus-oldalak szerkesztő- és terjesztőbizottsága: Battyáni István, Bánhegyi György, Báta István, Benke József, Botz Lajos, Bódis József (Megyei Kórház), Czéh Gábor, Csala Béla, Csanaky György (Szombathely), Csernus Valér, Dávid Károly, Decsi Tamás, Ferenci József, Gács Ernő, Gracza Tünde, Horváth Zsolt, Juricskay István, Kiss Tamás, Kövér Ferenc, Lázár Zsófia, Masszi György, Méhes Gábor, Molnár Béla, Nemes János, Pakodi Ferenc, Pál Tibor, Pethő Gábor, Rébék-Nagy Gábor, Sümegi Balázs, Szabó György, Szeberényi József, Szekeres Júlia, Tóth Kálmán, Weninger Csaba.

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke. A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 536-000/1214, 536-116. Fax: 536-115. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Elektronikus publikáció: Somoskeőy Szabolcs www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295

Nyomtatta a PTE ÁOK Nyomdája. Vezető: Ollmann Ágnes

PETŐFI SÁNDOR

tenni, akik mentesek a cinizmustól, képek igaz értékekhez igazítani érvényesülésüket talmi, időleges, felszínes érdekek ellenében.

Merem remélni, hogy ezen utóbbi szavakból Önök közül sokan az ideális egyetem fogalmára asszociáltak: a tisztaszívű, lendületes, lelkes ifjak és a megifjodni képes, de az időtálló értékek mellett szilárdan kiálló oktatók együttesére. Március 15. eszményét minden felsőoktatási intézmény magáénak kell vallja!

A 48-as események és egyetemünk kapcsolódási pontjai közül emlékeztetni szeretném Önöket arra, hogy a 48/49-es forradalom és nemzeti szabadságharc századik évfordulójának megünneplésére készülődvé került fel ennek az épületnek a homlokzatára a Pécsi Tudományegyetem elnevezés a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 1947. április 17-i rendelete értelmében, mely szerint – ahogy az egyetemi tanács 1948. március 20-i ülésén *Holub József* akadémikus mondotta – az egyetemnek annak a városnak a nevét kell viselnie, amely székhelyét adja. Az ifjúság önfeláldozó hazaszeretetének egyetemünket illető vonatkozásaira emlékeztet bennünket közvetlen közelünkben az az emléktábla, amelyen több tucat hős egyetemista és fiatal professzoruk, *Degré Lajos* neve olvasható, akik életüket adták hazájukért a világháborúkban. S itt áll egy másik emléktábla is azok nevével, akik a szabadság és nemzeti függetlenség eszméjével léptek fel 1956-ban az idegen hatalom és magyar kiszolgálói ellen.

Hölgyeim és Uraim, tisztelt Szenátus! Nem nehéz észrevenni március 15-e falak közé is beszivárgó üzenetét. A szabadság, függetlenség, hazaszeretet mellett a **fontolva haladás, a kiforrt eszmék érvényesítése és a fiatalok tisztánlátásának, lendületének ötvözése**, a valódi értékek mentén kialakított összefogás – mindezek a folyamatok a felsőoktatás mindenkori, és jelenkori viszonylataiban élénk aktualitást nyernek. Ahhoz, hogy ma mindez együtt legyen és érvényesüljön, ahhoz csak törhetetlen akarat, állhatatos, szívós munka, tanulás kell. Ha a haza, a társadalom javára teszünk, ezzel magunkat is gyarapítjuk – és fordítva. Ahogy Széchenyi István mondta: „Nincs oly akadály, melyen az emberi állhatatosság ne győzne, ha a munkálók magokért s övéikért fáradoznak.”

Kosztolányi György

(Elhangzott a PTE Szenátusának 2002. március 14-i ünnepi ülésén)

1848

Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag,
Te a népek hajnalcsillaga!...
Megviradt, fölébredett a föld, fut
A hajnaltól a nagy éjszaka.
Piros arccal
Jött e hajnal,
Piros arca vad sugára
Komor fényt vet a világra;
E pirulás: vér, harag és szégyen
A fölébredt nemzetek szemében.

Szégyeneljük szolgáságunk éjét,
Zsarnokok, rátok száll haragunk,
S a reggeli imádság fejében
Istenünknek vérrel áldozunk.
Álminkban
Alattomban
Megcsapolták szíveinket,
Hogy kioltás életünket,
De maradt még a népeknek vére,
Annyi, ami fölkiált az égre.

Áll a tenger nagy elbámultában,
Áll a tenger, és a föld mozog,
Emelkednek a száraz hullámok,
Emelkednek rémes torlaszok.
Reng a gálya...
Vitorlája
Iszaposan összetépve
A kormányos szíve képe,
Aki esztét veszítve áll magában,
Beburkolva rongyos bíborában.

Csatatér a nagy világ. Ahány kéz,
Annyi fegyver, annyi katona.
Mik ezek itt lábaim alatt?... hah,
Eltépett lánc s eltört korona.
Tűzbe véle!...
Node mégse,
Régiségek közé zárjuk,
De nevöket írjuk rájuk,
Különben majd a későn-születtek
Nem tudnák, hogy ezek mik lehettek.

Nagy idők. Beteljesült az Írás
Jósolatja: egy nyáj, egy akol.
Egy vallás van a földön: szabadság!
Aki mást vall, rettentőn lakol.
Régi szentek
Mind elestek,
Földült szobraik kövéből
Új dicső szentegyház épül,
A kék eget vesszük boltozatnak,
S oltárlámpa lészen benne a nap!

HONORIS CAUSA DOKTOROK

Dr. Hermann Wisser

Wisser professzor 1933-ban született Németországban, Gelsenkirchenben. Orvosi diplomáját 1959-ben kapta a Göttingeni Egyetemen. Kémiai tanulmányait 1960-62 között a Mainzi Egyetemen folytatta. PhD fokozatát 1967-ben védte meg a müncheni Max Planck Intézetben. Orvosi laboratóriumi szakvizsgáját 1970-ben szerezte meg. 1971-ben habilitált a Hannoveri Orvostudományi Centrumban. 1972-ben kinevezték Stuttgartban a Robert Bosch Kórház laboratóriumának vezető-jévé, majd 1978-ban ezen pozíciójának megtartásával egyben a Hannoveri Egyetem professzorává. 1998-tól a Heidelbergi Egyetem professzora.

Wisser professzor a laboratóriumi medicina nemzetközileg elismert, kiemelkedő alakja. 1988-1992 között a Német Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság elnöke volt, 1990-1991 között alapító elnöke az Európai Laboratóriumi Társaságok Szövetségének (FESCC). Elévülhetetlen érdemei vannak abban, hogy a volt kelet-európai országok – köztük hazánk – az izoláció éveiben is szoros tudományos-szakmai kapcsolatban állhattak az európai laboratóriumi diagnosztikával. Több mint egy

évtizede rendszeresen részt vesz szinte minden jelentős hazai rendezvényünkön. A Magyar Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság tiszteletbeli tagja és a társaság legnagyobb kitüntetésének, a Jendressik-éremnek a birtokosa. Ugyancsak tiszteletbeli tagja a svájci, a luxemburgi és a cseh társaságoknak, és 2001-ben elsőként kapta meg az Európai Laboratóriumi Szövetség nagydíját.

pai Laboratóriumi Szövetség nagydíját.

Wisser professzor fő tudományos érdeklődése a catecholaminok, adrenerg receptorok kutatása, laboratóriumi analitikája, klinikai farmakológiája. Tudományos tevékenységéről 140 publikált dolgozatban számolt be.

Wisser professzor aktív támogatója a Pécsi Tudományegyetemnek. Személyes közreműködésének köszönhető, hogy az egyetem laboratóriumi szakemberei megválasztásra kerültek a szakma legfontosabb világ- és európai szervezeteinek elnökségébe, munkabizottságaiba. Több alkalommal biztosított tanulmányutakat, kutatási lehetőséget fiatal magyar kutatóknak. Több mint húsz éve támogatja a PTE ÁOK Klinikai Kémiai Intézetének műszeres fejlesztését. Hazájában aktív támogatója a Német-Magyar Baráti Társaságnak.

(Felterjesztő: dr. Jobst Kázmér és dr. Kellermayer Miklós)

A Pécsi Tudományegyetem 2002. március 14-én tartotta a március 15-i megemlékezéssel egybekötött díszdoktoravató szenátusi ülését. Ez alkalommal került sor az Általános Orvostudományi Kar két új díszdoktorának ünnepélyes beiktatására is.

Az Általános Orvostudományi Karon délelőtt az újdonsült Honoris causa doktorok tudományos előadást tartottak.

Dr. Hermann Wisser: *Atrial fibrillation association with changes in G protein levels*

Dr. Manfred Osten: *Alexander von Humboldt's Notion of Freedom and the Humboldt Foundation*

Dr. Manfred Osten

Dr. Manfred Osten 1938-ban született Ludwigslustban (Mecklenburg). Tanulmányait a hamburgi, müncheni és luxemburgi egyetemeken végezte. Doktori disszertációját 1969-ben Kölnben védte meg. Még ugyanabban az évben diplomáciai szolgálatba lépett.

1969-76 között a párizsi, a kameruni, a csádi követségeken a kultúr-attasé feladatait látta el, majd Bonnban a kelet-afrikai referatúrát vezette.

1976 és 1980 között az NSZK budapesti nagykövetségén a gazdasági osztályt vezette. Megtanult magyarul és tanulmányozta a magyar irodalmat. Bekapcsolódott a magyar zenei életbe. Emlékezete a Tátrai és Orlando vonósnégyesekkel adott hangversenyei.

Eztúán hat évet Japánban töltött, majd Bonnban a kelet-európai referatúrát vezette. 1985-től az Alexander von Humboldt Alapítvány főtákará. Egyetemünkről és jogelődjeiről eddig közel negyven kutató töltött el az NSZK-ban átlagosan több mint egy évet Humboldt ösztöndíjként. 1996-ban aktívan részt vett az I. Magyar Humboldt Konferencia (Pécs) megrendezésében és lebonyolításában. A bonni székhelyű Német-Magyar Baráti Társaság tagja. Dr. Manfred Osten számos rangos nemzetközi kitüntetés birtokosa, több egyetem díszdoktora, a Mainzi Tudományos és Irodalmi Akadémia rendes tagja. Számos filozófiai, irodalmi és zenei tárgyú közleménye jelent meg. Nős, három gyermek édesapja. Szabad idejében aktívan zenél: kedvenc hangszerei a zongora, a hegedű, a brácsa.

(Felterjesztő: dr. Ohmacht Róbert)

Fotó: ifj. Vadász István

Magyar Tudományos Akadémiai Ifjúsági Díj, 2002

A Magyar Tudományos Akadémia évek óta a március 15-i ünnepségek keretében adja át az arra legérdemesebbeknek az Akadémiai Ifjúsági Díjat. A díjra 35 év alatti fiatal kutatók, illetve kutatócsoportok pályázhatnak akadémiai kutatóhelyekről. Idén a díjat *Kroó Norbert* akadémikus, az akadémia főtitkára adta át az MTA székházában. Ahogy azt bevezetőjében hangsúlyozta, a díjat elsősorban azért alapították, hogy a fiatal kutatók érezzék a megbecsülést és az idősebb generáció odafigyelését. A díjjal járó pénzjutalmat is sikerült az elmúlt évekhez képest felemelni, ezzel is kicsit javítva a fiatal kutatók alacsony jövedelmét. A főtitkár azt is hangsúlyozta, hogy az Európai Unió elvárásai alapján hasonló díjazásoknál figyelembe kell venni a nők 40%-os arányát, de jelen döntésükben ez egyáltalán nem kellett hogy szerepet játsszon, mert a női kutatók teljesen egyenértékű pályamunkákkal pályáztak. A díjat ebben az évben 29-en kapták különböző kategóriákban, mint Társadalomtudományok, Természettudományok és Élettudományok. Idén a díjazottak között volt egyetemünkéről *dr. Reglödi Dóra*, a Humán Anatómia Intézet munkatársa, aki a „PACAP megoszlása különböző fajokban, és neuroprotektív hatásai” című pályamunkával pályázott. Ezúton is gratulálunk munkatársunk eredményes munkájához.

Dr. Sétáló György
intézetvezető egyetemi tanár
Humán Anatómiai Intézet

DÉKÁNI VEZETŐI ÉRTEKEZLETEK

2002. február 14.

A Budapesten pécsiek szervezésében megrendezett Orvostudományi Bál előkészítésének munkálataiban, a vendégek fogadásában és a műsorban hallgatóink is tevékenyen részt vettek. *Szabó István* dékánhelyettes javaslatára a vezetés a diákokat elismerésben, illetve dékáni dicséretben részesíti.

Dr. Tóth Gyula dékánhelyettes elkészítette az elmúlt évi Normatív Kutatás Finanszírozást összefoglaló beszámolót.

2002. február 21.

Tarrósy István külügyi igazgató egy grazi egyetemmel kialakítandó megállapodásról tájékoztatta a vezetést, és véleményét is kérte. Ezt *dr. Nagy Lajos* oktatási dékánhelyettes állította össze.

Dr. Tóth József rektor tájékoztatót küldött karunkra arról, hogy a PTE SzMSz-ében foglaltaknak megfelelően és a Szenátus döntése alapján a doktori iskolákban dolgozó programvezetők és a doktori iskolák vezetői pótlékban részesülnek. A volt „A” programvezetők négyszeres pótlékalapban, a „B” programvezetők 2,5-szeresben és a doktori iskola-vezetők hatszorosan. A vezetés a szóban forgó pótlékokat a PTE SzMSz-ének megfelelően korrigálja.

A Széchenyi Professzori Ösztöndíjat elnyert kollégák alapfizetése most kevesebb, mivel az alapfizetés megállapításánál a Széchenyi Ösztöndíjjal kapcsolatos pénzösszegeket is figyelembe vették. Ezt az érintettek

méltánytalannak tartják és észrevételeikkel – korrigálást és választ várva – levélben *dr. Tóth József* rektorhoz fordultak.

Dr. Nagy Lajos dékánhelyettes és *Aracsi László* főigazgató véleményezi a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiától kapott anyagot. Az összeállítás arról szól, hogy az akadémia az oktatás és a kutatás bizonyos stratégiai kérdéseket is érintő területein szívesen bekapcsolódna a Honvédkórházal kapcsolatos egyesítési folyamatba.

Tarrósy István külügyi igazgatót elküldte karunkra az indiai nagykövetség asszonytól kapott levelet, melynek tartalma bizonyos együttműködési problémákra is utalhat. Az anyaggal *dr. Nagy Lajos* dékánhelyettes foglalkozik.

Dr. Czéh Gábor könyvet állított össze *Celluláris neurobiológia* címmel, és ezt mind a graduális, mind a posztgraduális képzés tankönyvlistájára ajánlja. A dékáni vezetés az elővéleményezésre bizottságot hoz létre annak eldöntésére, hogy milyen területeken javasolható a listára kerülés. A bizottság elnöke *dr. Lénárd László* akadémikus, tagok: *Ángyán Lajos* és *Lázár Gyula* professzorok.

A kinevezésekkel, illetve megbízásokkal kapcsolatban a "3A", "3B", 4- és 5-ös OM által finanszírozott munkaköri csoportokba besorolt dolgozók munkáltatói jogát *Ferenci József* látja el. A klinikai szférában dolgozó oktatók – a docensek és pro-

fesszorok kivételével – munkáltatói jogát a centrum-elnök gyakorolja..

A Tuniszból érkezett együttműködési ajánlatot *dr. Nagy Lajos* dékánhelyettes véleményezi.

2002. március 7.

Dr. Nagy Judit professzor asszony meghívottként vett részt a vezetői értekezleten, mivel a klinika helyzetét, az Immunológiai és Reumatológiai Intézet kiválása kapcsán adódó feladatokat tárgyalták meg.

Dr. Tóth Gyula professzor ismerteti az ETT titkárságáról érkezett levelet. A levél arról tájékoztat, hogy a kutatásfinanszírozással kapcsolatos összeget egy sor intézet nem vette igénybe. Ezt korrigálni kell, ha a mulasztás könyvelési problémából adódik, és fel kell kérni az intézeteket, hogy költsek el ezeket az összegeket.

A KSH jelentés a felsőoktatási kutatóhely 2001. évi kutatási-fejlesztési adatairól c. anyag összeállításával kapcsolatban *Tóth Gyula* dékánhelyettes különböző személyekkel tárgyalt. Eddig a szükséges pénzügyi adatokat nem kaptuk meg, ezért *Ferenci* főigazgató-helyettes *dr. Kisbánné Karis Ilona* főigazgató asszonnyal tárgyal a kérdésről és kéri, hogy segítsen ennek összeállításában.

Dr. Mikola István egészségügyi miniszter jelezte, hogy március 20-án látogatást tesz nálunk. Délelőtt érkezik, itt kezdődik a programja, 11 órakor tartana egy előadást az intézetigazgatóknak. A program rektori ebéddel zárul.

Dr. Róth Erzsébet

Emlékeztető az Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum üléseiről

2002. február 26.

Rektor úr levélben tájékoztatta a centrum vezetését, hogy *Mikola István* üi. miniszter előzetes tervek szerinti látogatására 2002. március 20-án kerül sor. A centrumot *Kosztolányi György* elnök, *Bellyei Árpád* elnökhelyettes, ill. Papp Lajos professzor fogja képviselni.

Farkas Beatrix professzor asszony egy Erboton ICC 200 műtéti vérzéscsillapító készülék beszerzésének engedélyezését kérte. A készülék beszerzési ára a szükséges kiegészítő eszközökkel kb. 2 millió Ft. Az elnökség engedélyezi a fenti készülék vásárlását.

Dr. Battyáni Zita egyetemi docens a Bőrgyógyászati Klinika onkológiai részlegvezetője, onkológiai külön keretre való jogosultságát kérvényezi az OEP-nél. Ehhez kérte az elnökség támogatását. *Botz Lajos* főgyógyyszerész felajánlotta segítségét a jogosultság megszerzéséhez. Az elnökség támogatja a Regionális Melanoma Központ kérését.

Krommer Károly professzor levélben kérte 2 szakorvosi állás létesítésének az engedélyezését az Onkoterápiás Intézet számára. A vezetőség engedélyezi *Krommer Károly* professzor kérésének teljesítését, ugyanakkor az Onkoterápiás Intézet felállításához egy szakmai bizottságot hoz létre *Krommer* professzor segítése céljából. Ennek tagjai: *dr. Szabó István* egyetemi tanár, *dr. Horváth Örs Péter* egyetemi tanár.

A Honvédkórház átadásakor a Traumatológia kiköltözésével 52 ágy szabadul fel. Ezen 52 ágy elosztására bizottságot hoz létre a vezetőség. Tagjai: *dr. Szabó István* egyetemi tanár és *dr. Horváth Örs Péter* egyetemi tanár.

A teljes integrált beteginformatikai rendszert ki kell írni tendereztetésre és a tenderkiírás elkészítésére a vezetőség létrehoz egy bizottságot, amelynek elnöke: *Ferenci József* centrum gazd. hiv. vezető, tagjai: *dr. Botz Lajos* főgyógyyszerész, *dr. Juricskay István* egyetemi docens, *dr. Horváth Zsolt* klinikai orvos, *dr. Kassai Miklós* egyetemi tanársegéd, *Czopf János* informatikai vezető.

2002. március 5.

Dr. Kosztolányi György első pontként a tegnapi rektori vezetői ülésen elhangzottakról számolt be.

Először két és fél órán keresztül az egyetem költségvetése került megvitatásra. Ami a centrumot illeti, két kérdés vetődött fel, az egyik a Honvédkórház hálózatbeépítése, a másik a gerinc kiépítése, ami a központi költségvetést terhelné. Ezzel kapcsolatban mind a két kérdésre megnyugtató választ most kaptunk, *Ferenci* főigazgató elmondása szerint. Röviden egy mondatban említésre került az Angol Program alapítvánnyal kapcsolatos ügy jelenlegi állása.

Az egészségügyi közszolgáltatások alvállalkozásba adásának szakmai feltételeiről szóló egészségügyi minisztériumi rendelet-

tervezettel kapcsolatban koncepcionális a javaslatunk, hogy az orvosegészségügyi képzéssel foglalkozó tudományegyetemek szak- és továbbképzés, ill. progresszív ellátásból adódó feladata miatt külön elbánásmódot kell élvezzenek. Ezt a mondatot *Bellyei* és *Horváth Örs* professzorok megfogalmazzák.

Az *Oberfrank* főigazgató által küldött 2001. évi statisztikai adatokat vitatva határozat született, hogy az összesítést mindenki megkapja a már folyamatban lévő jelentések elkészítéséhez támasztékul, segítségül és tájékoztatás végett.

Dóczi professzor beszámol az aneszteziológia helyzetéről. Az egyetem aneszteziológiával foglalkozó szakemberei előtt ismertette azt a centrumtervet, hogy a jövőben a magánvállalkozásban és a közalkalmazottként végzett aneszteziológiai tevékenység kapcsán kialakult anomáliákat a Centrum rendezni kívánja. Két dolog fogalmazódott meg a megbeszélés során:

1. Kíváncsú, hogy az egyetemi klinikákon stratégiai koncepció szülessen, amelynek a lényege az, hogy az Aneszteziológiai Intézet vezetője, *Bogár Lajos* professzor egy szakmai koncepció kidolgozása mentén szakmailag összefogja, akkreditálja és felelősséget vállaljon valamennyi egyetemen folytatott altatásért.
2. Április 30-ig lezáruló időszak után várható új helyzetig lényeges változtatást az eddigi kialakult gyakorlaton nem próbál a tervezet foganatosítani. Marad nagyságrendeket tekintve az eddig kialakult gyakorlat. Ezt követően viszont a kérdésre mindenképpen vissza kell térni az előbb említett stratégiai terv mentén. Az anyag legfontosabb pozitívuma, hogy az elmúlt időben kialakult kusza helyzet rendezésére határozott elképzelés körvonalazódik a Centrum részéről.

Határozat:

Bogár Lajos professzort felkérjük egy olyan stratégia kidolgozására, amelynek lényege, hogy az Aneszteziológiai Intézet vezetője egy szakmai koncepció kidolgozása mentén szakmailag összefogja, akkreditálja és felelősséget vállal valamennyi egyetemen folytatott altatásért. A március 1-jén *Dóczi* professzor és az aneszteziológusok között létrejött megállapodás, mely a jelen határozat melléklete, április 30-ig irányadónak tekintendő.

Az Onkoterápiás Intézettel kapcsolatosan megalakult bizottság munkájáról szóló tájékoztatás lényege az, hogy a *Krommer* professzor által körvonalazott személyi igényeket mindenképpen ki kell elégíteni ahhoz, hogy az intézet rentábilis működése megindulhasson. Ugyancsak vannak olyan igények, amelyek az induláshoz szükségesek kétszer 12 milliós forint tételben. Befejezendő az alagsor átépítése. Tehát vannak olyan építési feltételek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a majdani intézet kellő kapacitással megindulhasson. Abban született megállapodás, hogy az intézetnek a Szülészeti Klinikától való adminisztratív különválása április 1-től lép életbe.

A Honvédkórház átadási feltételeinek egyeztetésére a Honvédelmi Minisztériumba a március 18-án kezdődő héten *Ferenci* főigaz-

gatóhelyettes mellett egy szakmai felelősnek mennie kell; ezt előtte Kosztolányi elnök úrral tisztázzuk.

Miniszter úr március 20-i látogatására 3 beruházási feladat tervezését kell elkészíteni, ezek a következők: az Onkológia, a honvédkórházi CT és a Reumatológiai Tanszék Irgalmasoktól való bérlésének a finanszírozása. Az onkológiai programnak tartalmaznia kell az ágylétszám-bővítést, különös tekintettel arra, hogy 2003-ban az Onkológiai Szakmai Kollégium javaslata alapján egy újabb Linac kerül telepítésre. Ennek a Linacnak a telepítéséhez természetesen a bunker építését elő kell készíteni. A honvédkórházi átadás lebonyolításának gazdasági felelőse *Ferenci* gazdasági főigazgató-helyettes és szakmai képviselője minden egyes fázisnál *Horváth Örs Péter* elnökhelyettes lesz. Ezt az elnök úr mint leadott jogkört adja meg.

■
Dr. Nagy Lajos családorvosi konferenciáján a megnyitót *Fischer Emil* dékán úr tartja és ő képviseli az egyetemet, ill. az Orvoskart.

■
Az MTA PAB Közgyűlésén *Dóczi Tamás* képviseli a Centrumot.

■
Jövő kedden a megüresedő intézetvezetői helyekre a megfelelő személy kiválasztásához kereső bizottságokat meg kell beszélni.

■
Az elnökhelyettesi pályázat szakmai részét röviden meg kell tárgyalni jövő kedden.

2002. március 12.

Elnök úr röviden beszámolt a tegnapi vezetői értekezletről, amelynek első, és ottani vélemény szerinti legfontosabb napirendi pontja az angol alapítvány körüli helyzet értékelése volt. Ennek folyamánként csütörtök délig remélhetőleg születik egy olyan kimutatás az angol alapítvány pénzügyeiről, ami alapját jelentheti az Oktatási Minisztérium felé nyújtandó jelentésnek.

■
Az Egészségügyi Minisztériumtól *Koncz* főosztályvezetőtől egy anyag érkezett, amely az egészségügyi közintézmények rendjéről, ill. szakmai vezető testületéről szóló minisztériumi rendelet-tervezetet tartalmazza. Március 18-ig kell erről véleményt nyilvánítni. Az anyagot *Ferenci* főigazgató és *Bellyei Árpád* elnökhelyettes úr fogja véleményezni.

■
Az Onkoterápiás Intézettel kapcsolatos vezetői megbízás, illetve a *Horváth László* professzor által adjunktusi felterjesztéssel kapcsolatban beszélünk arról, hogy *Krommer Károly* intézetvezetői megbízatása 65 éves életkorig szakmailag helyénvaló, azonban a továbbiakban gondolkodnunk kell utódlásáról, feltehetően külső szakember keresésével.

■
Az Immunológiai és Reumatológiai Intézet kiköltözésével kapcsolatban *Nagy Judit* professzor asszonytól jött egy telefonbeszélgetést követő írásos beadvány, amelynek az a lényege, hogy az immunológia kiköltözésével aggályosnak látja a maradék eszköz- és személyi állományt ahhoz, hogy a klinikáját működtesse. *Kovács Bálint* elnökhelyettes úr említi, hogy egy korábbi megbeszélés értelmében március 15-ig kell a két érintett intézetvezetőnek egy olyan listát összeállítani, amely tartalmazza az elszállítandó, ill. a maradék eszközöket, illetve műszereket. A listákat áttekintve, a két érintett fél álláspontját kívánatos egymáshoz közelíteni.

A működési keretből finanszírozott pótlékok, illetménykiegészítésekkel kapcsolatban az a döntés született, hogy ez függvénye a folyamatban lévő intézménygazdálkodási adatok feldolgozását követő helyzetnek, ami kb. másfél, két hónap után várható. Ezt követően lehet egy olyan rendszabályt kidolgozni, amely ezeket a kérdéseket megfelelő módon orientálni fogja, nevezetesen, hogy milyen esetben lehet a működési keretre megfelelő pénzeket, jutalékokat, kiegészítéseket adni. A beadványban név szerint felsoroltaknak pótlékokat, illetménykiegészítéseket két hónapos időre, április 30-ig javasolunk. *Szabó István* professzor beadványa, amelyben a szülészobán szolgálatot teljesítő szülész nők számára munkahelyi pótlékemelését kér, azzal a módosítással kerül elfogadásra, hogy nem munkahelyi pótlék címen, hanem alapbéremeléssel, alapbér kiegészítésként, feladatra szorítkozóan engedélyezhető, mindaddig, amíg az a dolgozó az adott feladatot ellátja, és azt az intézet a saját bevételi keretéből biztosítani tudja.

■
A rezidensképzés leteltével kapcsolatos kérdések címén *Bellyei* professzor felveti, hogy a rezidensrendszerbe visszalépők, külföldről megjövők, PhD-t befejezők, ill. a PhD-t folytatni kívánók foglalkoztatására létesüljön egy olyan rendszer, amelyik lehetőséget biztosít arra, hogy (béralap nélkül) a tehetséges embereket az egyetemen tartsuk. A szükséges szabályozásra az egyetemi jogászokat felkéri *Ferenci* igazgató úr és a következő alkalommal a szövegezésre visszatérünk.

■
Ferenci igazgató úr beszámol arról, hogy ma *Horváth Örs* professzorral Budapesten voltak a Honvédelmi Minisztériumban. A rendszer működését jövő októberben fogják felülvizsgálni (ennek mikéntjét, az elszámolási rendet és a gazdálkodás szerkezetét). Arról is szó esik, hogy mostantól kezdve alapvető érdekünk a honvédséghez tartozó állomány működésének szakmai felügyelete, az OEP elszámolás rendszerének az ellenőrzése, amit az egészségügyi finanszírozási osztály munkatársai fognak gyakorolni.

■
A Honvédkórházzal kapcsolatosan az került szóba, hogy a Traumatológiához csatoltan, azzal összefüggésben a szájsebészeti egység kikerülhetne az új telephelyre, megtartva Fogászati Klinikához való tartozását. Ez abba az irányba mutató lépés lenne, hogy majdan a Honvédkórház területén koncentrálódna a fej-nyaksebészet, ill. a traumatológiával együtt a csontsebészet, míg a 400-ágyas klinika telephelyén a lágyrészbsebészet. Az érintettekkel a kérdésről *Horváth* professzor kezd tárgyalást.

■
A Centrum elnöksége úgy döntött, hogy a hozzá tartozó szervezeti egységekben, klinikákon és diagnosztikus egységekben mindenképpen ragaszkodik az igazgatói poszt egyetemi tanári szintű betöltéséhez. Ehhez kíván minden utat bejárni (a meghívásos rendszert is beleértve). Amíg ennek lehetséges fázisai nincsenek kimerítve, addig nem kívánja docensi szinten betölteni az igazgatói feladatkört (meghirdetett pályázat esetén max. 1 évre).

Dr. Románcz Erzsébet
az Orvostudományi és
Egészségtudományi Centrum
titkár-hivatalvezetője

A Doktori Tanács ülése

2002. február 18.

1/ Aktuális ügyek

1/a PhD hallgatók ügyei

Dr. Nagy Tamás II. éves PhD hallgató (Klinikai Kémiai Intézet) tanulmányait külföldön szeretné folytatni 2002. február 2. és 2003. január 31. között. Ezen időtartamra ösztöndíjának folyósítását kéri. Kérését a DT támogatja.

Dr. Salamon Szilvia II. éves PhD hallgató (Biológiai Intézet) tanulmányainak 1 évre történő megszakítását kéri 2002. március 1. és 2003. február 28. között. Kérését a DT támogatja.

Dr. Rózsa Barnabás II. éves PhD hallgató (Gyermecklinika) tanulmányainak halasztását kérte osztályos munkák végzése miatt 2001. szeptember 15-december 1. között, amihez a Doktori Tanács hozzájárult. Azonban az osztályos munka végzéséhez szükséges megbízását 2001. október 1-jétől engedélyezték, ezért fél hónapig nem volt illetménye. Kéri, hogy a Doktori Tanács járuljon hozzá félhavi ösztöndíjának kifizetéséhez. Kérését a DT támogatja.

Dr. Nagy Gábor III. éves PhD hallgató (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet) PhD dolgozata opponenseinek és a védési bizottság összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Minda Hajnalka III. éves PhD hallgató (Gyermecklinika) benyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság és az opponensek kijelölése megtörtént.

1/b Egyéni felkészülők ügyei:

Dr. Sipos Katalin egyéni felkészülő (Biokémiai Intézet) disszertációjának fél évvel történő beadási halasztását kérte témaaváltás miatt (2002 májusáig) a Doktori Tanácstól az előző ülésen. Kérését a DT támogatja.

Dr. Szolnoki Zoltán egyéni felkészülő (Pándy Kálmán Kórház, Békéscsaba – Orvosi Genetikai és Gyermekfejlődéstani Intézet) benyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak és a szigorlati bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Halvax László egyéni felkészülő (Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika) benyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Csermely Tamás egyéni felkészülő (Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika) be-

nyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Kovács Kálmán egyéni felkészülő (Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika – Biokémiai Intézet) benyújtotta értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Fábán Zsolt egyéni felkészülő (Biológiai Intézet) előbírálata három pozitív vélemény érkezett. A szigorlati tárgyak és a szigorlati bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Gasztonyi Beáta egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika) PhD szigorlata 2002. február 1-jén *summa cum laude* eredménnyel megtörtént.

Dr. Pámer Zsuzsanna egyéni felkészülő (Szemészeti Klinika – Kísérletes Sebészeti Intézet) PhD szigorlata 2002. február 14-én *summa cum laude* eredménnyel megtörtént.

iff. Dr. Sétáló György egyéni felkészülő (Biológiai Intézet) PhD szigorlata 2002. január 21-én *summa cum laude* eredménnyel megtörtént. Az opponensek és a védési bizottság összetételének kijelölése megtörtént.

Visegrády András egyéni felkészülő (Biofizikai Intézet) PhD dolgozata opponenseinek és a védési bizottság összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Osváth Péter egyéni felkészülő (Pszichiátriai Klinika) azzal a kéréssel fordult a Doktori Tanácshoz, hogy a mellékelt publikációs lista alapján engedélyezze PhD dolgozatának védését. A kijelölt ad hoc bizottság javaslatának figyelembevételével nevezett kérését a DT támogatja.

Dr. Gerlinger Imre egyéni felkészülő (Fül-Orr-Gégeklinika) PhD dolgozata opponenseinek és a védési bizottság összetételének kijelölése megtörtént.

Baktay-Korsós Gizella egyéni felkészülő (Pszichiátriai Klinika) PhD dolgozata védési bizottsága összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Tigyi Zoltán egyéni felkészülő (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet) PhD dolgozata opponenseinek és a védési bizottság összetételének kijelölése megtörtént.

Dr. Mohammad T. Jaberansari egyéni felkészülő (Kísérletes Sebészeti Intézet) értekezésének véde 2001. december 17-én

100 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag javasolja az Egyetemi Doktori és Habilitációs Bizottságnak (EDHB) a PhD cím megítélését.

Dr. Méhes Gábor egyéni felkészülő (Pathológiai Intézet) értekezésének véde 2001. december 18-án 96 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDHB-nak a PhD cím megítélését.

Dr. Kerényi Mónika egyéni felkészülő (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet) értekezésének véde 2001. december 18-án 100 %-os eredménnyel megtörtént. A DT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDHB-nak a PhD cím megítélését.

1/c Új egyéni felkészülők

Dr. Hajtó Tibor (Magyar Immunterápiás Bt.) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Németh Péter egyetemi tanár „Az immunológia alapjai” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

Dr. Kun Attila főorvos (Tolna m. Kórház, Szekszárd) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Szabó István egyetemi tanár „Reproduktív endokrinológia” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

Dr. Jósavay János adjunktus (Magyar Honvédség Központi Honvédkórháza) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Bellyei Árpád egyetemi tanár „Sebészeti beavatkozások kísérletes és klinikai vizsgálata” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

Dr. Kovács Attila tanársegéd (Pszichiátriai Klinika) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Szabó Imre egyetemi tanár „Viselkedéstudományok” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

Dr. Nagy Sándor klinikai vegyész (I. sz. Belgyógyászati Klinika) egyéni felkészülőként szeretne csatlakozni dr. Kellermayer Miklós egyetemi tanár „Molekuláris patológia” c. programjához. Kérését a DT támogatja.

2/ Egyebek

– *Dr. Barla Szabó Sándor* kérelme tudományos fokozat elismerése ügyében. A DT ismételtén úgy határozott, hogy nevezett kérésével akkor tud érdemben foglalkozni, ha a szabályzatban előírtaknak megfelelően összeállított anyagát benyújtja.

– *Dr. Iyeges Erika* (Újvidék) PhD fokozatának honosítását kéri a Doktori Tanácstól. Tekintettel arra, hogy a kérés röviddel az ülés előtt érkezett, a DT a következő ülésen tárgyalja az előterjesztést.

– *Dr. Czéh Gábor* egyetemi magántanár azzal a kéréssel fordult a Doktori Ta-

nácshoz, hogy a Celluláris neurobiológia c. szakkönyv a PTE ajánlott könyvek, tankönyvek listájára kerüljön. A kijelölésre kerülő bizottság javaslatának figyelembevételével történik döntés a kérdésben.

– Dr. Róth Erzsébet professzor asszony 8 kreditpont elismerését kéri a Doktori Ta-

nácstól azon hallgatók részére, akik a Magyar Szabadgyógykutató Társaság tudományos szimpóziumán részt vesznek. A vizsga abszolválása után dönt a kérdésben a DT.

– *Képzési támogatás felosztása.* A kérdéssel a DT a következő ülésen is foglalkozik. Egyben arról döntött, hogy a PhD

hallgatók külföldi kongresszusi részvételének támogatását anyagi forrás hiányában nem tudja finanszírozni. A hallgatók programvezetőjükhöz forduljanak kérésükkel.

Dr. Fischer Emil

egyetemi tanár

a Doktori Tanács elnöke

Orvosképzés és a kreditrendszerű tanterv

Általánossággal kezdeném: orvosképzésünk mai gyakorlata többé-kevésbé hű tükrözi a széles értelemben vett magyar medicina mindennapos helyzetének. Belefér minden szélsőség – elkötelezettség és érdektelenség; minőség és igénytelenség; ingyenesség és orvosi hálapénz; nagy egyéniségek és a hivatás folyamatosan romló presztízse. A társadalmi környezet folyamatosan küldi visszajelzéseit, melyek – úgy tűnik – a képzést illetően sem torpannak meg az egyetem falainál.

Alapvető ellentmondás, hogy míg egyfelől mindent elkövetünk annak érdekében, hogy a betegellátásban folyamatosan megújuljunk, bevezessük a legújabb műtéti eljárásokat, a tudomány mai állása szerint gyógyítsunk; a kutatásban lehetőség szerint ott legyünk a nemzetközi élvonalban, addig az orvosképzésben kurrikulumunk, módszereink, a képzés tartalma csak minimális fejlődést mutat. Ha a klinikumban használatos eszközökben és módszerekben a legfejlettebb országokhoz mérjük magunkat, miért nem hasonlítjuk orvosképzésünket is ezen országok gyakorlatahoz és eredményeihez?

Át kéne értékelnünk azt a régóta hangoztatott megállapítást, hogy a magyar orvosképzés magas színvonalú az elméleti képzést illetően, csak a gyakorlati képzéssel van baj... A megállapítás minden bizonnyal tartalmaz valóság-elemet, de milyen bizonyítékok támasztják alá? Vajon a medikusok közel 5 %-át kitevő, külföldi egyetemeken sikeres hallgatók, ifjú kutatók ilyen visszajelzései elegendő érveként szolgálnak? Véleményem szerint nem, hiszen ők minden valószínűség szerint eleve a legjobbak közül kerülnek ki... Milyen lehet az átlag?

Ugyanez egy másik aspektusból: míg a gyógyításban egyre inkább meghonosodik a bizonyítékokon alapuló módszerek használata, a standardok, protokollok alkalmazása; amíg mind a gyógyításban, mind a kutatásban objektív, reprodukálható adatok alapján igyekszünk döntéseinket meghozni; nemzetközileg elfogadható minőség-

biztosítási rendszerek bevezetésére törekszünk – addig az orvosképzésben nincs (objektív) mérés, összehasonlítás, evidencia, értékelés; még csak erre irányuló törekvés sem. Míg a kórházban fekvő beteg minden rezdülését, lelki és testi állapotát figyelnünk kell(ene), lázlapot, napi dekurst vezetünk, követjük labor-értékeit, az ápolás megfigyeléseit, hogy dokumentációnkból kiderüljön, mi történt a beteggel a kezelés alatt; addig milyen mértékben követjük (evidenciák alapján) a ránk bízott orvostanhallgatók lelki és szellemi állapotát?

Az eddigiekben a kreditrendszer bemutatásánál, ill. adaptációjánál a Magyarországon hagyományos tantárgy (hallgatólagosan = ismeret) centrikus rendszerben gondolkodtunk. A kötelező – kötelezően választandó ill. szabadon választható tárgyak rendszerének egy másik, figyelembe veendő dimenzióját éppen a képzési követelményrendszer adja meg!

Hol kezdődnek a bajok? Az egészségügyi felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményrendszerét a jelenleg érvényben lévő 36/1996 (III.5.) kormányrendelet tartalmazza. 2. melléklete szerint az orvosképzés célja „Általános orvosok képzése, akik ... a képzési idő alatt elsajátított **ismeretanyag, szakmai készségek, szemlélet és magatartás** alapján vesznek részt az egészségügyi ellátásban ...” A rendelet 4. 3. pontja szerint: „A **gyakorlati órák** aránya a képzési időn belül ... **50-70 %**.” A mellékletben felismerhető a szándék, hogy részletesen megfogalmazzák a fenti hármas követelményrendszer tartalmát. Ez azonban a gyakorlati órák 50-70 %-os arányához képest vészes egyoldalúsággal taglalja az ismereteket közel 3 teljes hasábon (a medicina „megértéséről, **ismeretéről**, a **komplex megértést elősegítő szemlélet kialakításáról**”), míg a megkövetelt készségeket (az előbbiekkal itt-ott keverve) a következőkben határozza meg:

– rendelkezzen kellő ismerettel a szakmai tevékenység etikai és jogi vonatkozásait illetően, feleljen meg ezeknek és **tudja alkalmazni ezen ismereteit a gyakorlatban;**

– legyen képes szakmai ismereteit **megújítani, és ... mindennapi szakmai tevékenységében alkalmazni; megfelelő interperszonális kapcsolatot kialakítani a betegekkel; hozzátartozóikkal, más egészségügyi szakemberekkel és munkatársakkal, továbbá munkacsoport keretében dolgozni;**

– ... **tudja alkalmazni a munkakörébe tartozó feladatok elvégzésében az egészségügyi informatikai rendszer alapjait;**

– ... **kezelni tudják az orvosi alaptervékenységben használatos eszközöket;**

– **felismerik a gyakori(bb) betegségeket és a megállapított kórisme birtokában dönteni tudnak a sürgős intézkedésről vagy beavatkozásról;**

– **kellő jártassággal rendelkeznek az életmentésben;**

– **célirányos és pontos anamnézist tudnak felvenni a vizsgált személytől és/vagy annak környezetétől;**

– **megfelelő gyakorlattal rendelkeznek**

■ **a fizikális vizsgálatok elvégzésében és értékelésében**

■ **az egészségre ártalmas magatartás és életmód felismerésében**

■ **a szakszerű kórleírás és dokumentáció vezetésében**

– **szükség esetén megfelelő hatósági intézkedések megtételére képesek.**

Ide kívánczik, hogy a fentiekkel ellentétben a holland graduális képzés követelményrendszerét összesítő „Blueprint 1994” a félreértések elkerülése végett 163 oldalon írja le a megkövetelt ismeretek, készségek és attitűdök körét és **szintjét**. Utóbbi követelményrendszer „frissítésére” 2000-ben került sor.

Még egy fontos tétel: a gyakorlati készségek graduális képzésben történő fejlesztése nemcsak cél, hanem egyben eszköz is: eszköz ahhoz, hogy a hallgató a szigorlóévben, majd pedig a posztgraduális képzés során biztos alapokra építve fejlesztesse tovább készségeit és képességeit. Ezért véleményem szerint **nem lehet feladata a rezidensképzésnek a graduális képzésből „kimaradt” készségek fejlesztése**. Amit nem tudtunk szisztematikusan megalapoz-

ni a graduális képzés hat éve során, azt nem, vagy csak nagy nehézségek árán tudjuk később bepótolni (lásd például kommunikációs készségek).

Mindezt összevetve a kreditrendszer ismertetelével, a következőképpen (is) lehet gondolkodni:

1. Tételezzük fel, hogy a szükséges ismeretek, készségek és attitűdök elsajátításához egyformán érvényes az 1 kontakt óra = 1 óra egyéni tanulás arány. Ha a feltételrendszer szerint a gyakorlati óráknak minimum 50 %-os arányúnak kell lenniük az orvosképzésben, akkor az is feltételezhető, hogy a hallgató a megszerezhető össz. kredit felét gyakorlati készségeinek kialakításáért kell, hogy kapja.

2. A képzési követelményrendszerben megfogalmazott készségek „megfelelő” szintjét a 12 féléves képzés végére kell elérni. Ám ez egyben azt is jelenti, hogy a gyakorlati készségek éppúgy elemekből épülnek, mint a tantárgyakban prezentált ismeretek, mi több, éppúgy *flyamos, összehangolt, tervszerű fejlesztést igényelnek*, mint az előbbiek. Ezért akár kurrikulumunk egyik kórtüneteként is említhetném, hogy míg jól tudjuk, hogy a betegpanaszok 80 %-a a rossz orvos-beteg kommunikációból ered, addig az 1 kreditpontos! Orvosi kommunikáció tárgya a kötelezően választandók közé sorolódott.

3. A gyakorlati készségek kialakításának van tehát kormányrendeletben megfogalmazott *képzési célja*. Teljesítéséhez (és annak ellenőrzéséhez) a célt konkretizálni kell, azaz meghatározni azt, hogy *szakmailag mikor tekinthető a cél elértnek*. Itt – a kreditszabályokkal ellentétben – nem lehet ötfokozatú skálán mérni! A hallgató által mutatott készség vagy megfelel a követelményeknek, vagy nem. Ez pl. a „megfelelő jártassággal rendelkezik az életmentésben” követelmény igen-nem kérdéssé konvertálása, azaz mikor állíthatom azt, hogy a hallgató valóban képes....

4. Ahhoz, hogy ezt megtehesük, a gyakorlati készségeket is ellenőrizni kell. Az ellenőrzés módja minden, csak nem szóbeli vizsga; a kommunikációs, kognitív és manuális készségek számonkérésének legobjektívebb módja a közvetlen megfigyelés. Resuscitálni, beteget vizsgálni, vele kommunikálni, gyakori(bb) diagnózist megállapítani, szakszerű kórleírást és dokumentációt vezetni csak kétféle képen lehet: vagy jól, vagy rosszul.

A gyakorlati készségek oktatását szolgáló kontakt órák az oktató feladata szempontjából nem egyformák: a tanári, demonstrátori, szeminárium vezetői feladat-

tól a kollegiális jellegű, tutori (segítő, ellenőrző, javító, visszajelzést adó) feladatokig terjednek. Ezek között többféle szempontból lehet rangsort felállítani (a kontakt óra során felhasznált eszközök, berendezések „költségei”; hallgató/oktató arány szerint stb.) de vitathatatlan, hogy a képzésben minden egyes oktatói „szerepnek” megvan a maga helye – és ha még esetleg elérő szorzóval is – *de a hatodéves klinikai gyakorlat is kontakt óra!*

Több szempontból elfogadhatatlan a kreditrendszer ismertetett *egyéni tanulás* definíciója: „...A gyakorlati beállítottságú oktatás, így az orvosképzés során is az egyéni tanulás kiemelt fontosságú része avatott szakemberek, oktatók szakmai munkájának, magatartásának közeli megfigyelése (pl. viziteken, műtéteken, referálókon való részvétel nyári kórházi gyakorlatokon, ügyeletben vagy a hatodéves klinikai gyakorlatok során), ahol az oktató elsősorban szakmai munkáját végzi, de alkalmanként a hallgatóval is oktatási célú kontaktusban lehet.” Talán ebben a definícióban lelhetünk rá klinikai gyakorlati képzésünk „gyengeségének” alapvető okára. Hiszen elég, ha a hallgató „egyéni tanulás” keretében megfigyel bennünket, és *lehet*, hogy néha „oktatási célú kontaktusba” is kerülünk vele... Magyarul: ezek szerint a klinikai gyakorlatoknak nincs más képzési célja, mint a „megfigyelés”, aminek az „eredményét” persze nem is tudjuk számonkérni!

Álljon ezzel szemben a nijmegeni Metz professzor gondolata: „...az orvostanhallgatók nem lesznek jó orvosok pusztán az oktatóik megfigyelésével, mint ahogy senkiből sem lesz jó színész attól, hogy színházba jár. Fel kell lépni a „színpadra” és aktívan szerepelni...”

Egyetértve Ángyán professzorral, ha a képzés tartalmi (és hozzáteszem: módszertani) korszerűsítésére nincs esély a 2002. szeptemberi határidőig, a rendszer „finomhangolására” viszont van. Ezzel részben orvosolni lehetne azokat a problémákat, amiket a jelenlegi javaslat felvet.

A fentiekből is nyilvánvaló, hogy a kreditalapú képzés „finomhangolásának” egyik kulcskérdése a gyakorlati képzés „kreditálása”, az elméleti intézeti gyakorlatok, a nyelvi órák, szemináriumok, ill. a nyári gyakorlatok, klinikai gyakorlati képzés valamint a 6. éves szigorlóév gyakorlatainak beszámítása.

Könnyű lenne a helyzetünk, ha az Oktatási Minisztériumtól várt képzési követelményrendszer *kellően részletes* lenne ahhoz, hogy meg tudjuk mondani, hogy az

elvárt tudás, készségek és attitűdök kialakításához egyenként átlagosan mennyi tanulásra/gyakorlásra van szükség. Akkor külön vonulatot képezhetne egyrészt a lexikális tudás fejlesztése, másrészt (az előbbivel szoros koordinációban) a készségek, attitűdök fejlesztése. Az utóbbiak esetében nyilvánvalóan különbséget kell tenni a gyakorlatok között több szempont szerint is. Fontos kérdés, hogy a gyakorlaton használt eszközök, anyagok, műszerek mennyibe kerülnek. Az is lényeges, hogy mi a gyakorlat célja: demonstráció (az elméleti vagy klinikai anyag megértésének elősegítésére); szeminárium (anyagrészek interaktív megbeszélése); készségek fejlesztése (minden hallgató aktív részvételével). A harmadik lényeges szempont, hogy az oktató a gyakorlaton milyen szerepet tölt be: előadó, bemutató; vitavezető, irányító; vagy tutor, rendelkezésre álló segítő, ellenőrző, felügyelő.

A három szempont alapján a gyakorlatok szorzókat kaphatnának, amellyel egyenértékesíthetők lennének a különböző szemeszterekben végzendő, különböző követelményeket támazstó gyakorlatok. A szorzószámok kellően megfontolt meghatározásával megoldhatóvá válna a gyakorlati képzés „kreditálása”.

Ezzel többek között megoldódna a jelenlegi javaslat egyik gyenge pontja: az úgynevezett kritériumkövetelmények rendszere. A kreditpontokkal vívott „számháború” egyik következménye, hogy kialakításra került egy olyan (kötelező tanulási?) forma, amiért nem jár ugyan kredit (sem a hallgatónak, sem az oktatónak), de teljesítése nélkül a hallgató nem folytathatja tanulmányait! Ezzel sikerült egyenértékűvé tenni egy angol nyelvi C vizsga, 12 hét = 360 óra kórházi gyakorlat és 112 óra testnevelés követelményét. Ha az ápolási gyakorlatnak, vagy a nyári sebészeti gyakorlatnak nincs *képzési célja*, akkor miért kötelező? Ha van képzési célja és illeszkedik a tantervhez, akkor miért nem számít kreditnek és (legalább részben) kontakt órának?

Végül, de nem utolsó sorban nagy örömmel olvastam Ángyán professzor úr javaslatát orvostudományi oktatási fórum létrehozására: ennek feladatait illetően azonban további bővítést javasolnék egy, a Kari Oktatási Bizottság mellett működő, oktatásfejlesztési tervek kidolgozó állandó munkacsoport(ok) irányába.

Figyelmüket megköszönve,

Dr. Szekeres Péter

a Pályázati és

Kutatásfejlesztési Iroda vezetője

A Gazdasági Főigazgatóság tájékoztatója a 217/1998. (XII.30.) Kormányrendelet módosításával kapcsolatban

Az Orvostudományi Hírmondó 2002. februári számában közzétett, az államháztartás működési rendjét szabályozó, többször módosított 217/1998. (XII. 30.) Kormányrendelet 59. § (9)–(10) bekezdésének végrehajtását segítő tájékoztató *egy új Kormányrendelet értelmében módosításra szorul.

A Magyar Közlöny 2002. évi 27. számában megjelent a kormány 20/2002. (II. 27.) rendelete, amely megváltoztatta a két szakasz előírásainak kötelező alkalmazására vonatkozó határidőt.

A rendelet értelmében, a két szakaszban foglaltakat csak a 2002. június 30-a után megkötött szerződésekre kell alkalmazni.

Továbbá előírás, hogy a már érvényben lévő és 2002. június 30-ig megkötött szerződéseket legkésőbb 2002. december 31-ig módosítani kell.

A tájékoztatóban leírt egyéb rendelkezések továbbra is érvényben vannak, természetesen azzal, hogy alkalmazni, illetve betartani 2002. június 30-a után kell ezeket.

***280/2001. (XII. 26.) számú Kormányrendelet 35 §. (9) bekezdése szerint:**

Az egyetemmel közalkalmazotti jogviszonyban álló dolgozókkal (saját dolgozók) 2002. január elseje után munkakörükbe tartozó feladatra, helyettesítésre sem megbízási, sem szolgáltatási szerződés nem köthető, részükre ilyen módon díjazás nem fizethető. Saját dolgozónak, nem

munkakörébe tartozó feladat ellátásáért is kizárólag megbízási díj fizethető, a feladatra vonatkozóan előzetesen megkötött szerződés alapján.

A Kormányrendelet 35 §. (10) bekezdése szerint:

Külső, az egyetemmel közalkalmazotti jogviszonyban nem álló személyekkel 2002. január 1-től oktatási, kutatási és egyéb szakmai alapfeladatra nem köthető szellemi szolgáltatásra vonatkozó szerződés. Ezen alapfeladatokkal kapcsolatos szellemi szolgáltatást tehát jelenleg kizárólag munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében, megbízási szerződéssel lehet igénybe venni.

Dr. Kisbánné Karis Ilona
gazdasági főigazgató

A Gazdasági Főigazgatóság tájékoztatója kedvező, az egész világra érvényes utasbiztosítás megkötésének lehetőségéről

A Pécsi Tudományegyetem és az Európa Utazási Biztosító Rt. között létrejött szerződés eredményeképp a Pécsi Tudományegyetem minden dolgozója, hallgatója és családtagjaiak részére utazásuk esetén kedvező utasbiztosítás kötésére nyílik lehetőség 2002. augusztus 15-ig.

Az Európa Utazási Biztosító által kínált utazási szerződés feltételei:

A biztosítás díja: 150 Ft/fő/nap.

Az Európa Utazási Biztosító Rt. ennek fejében többek közt vállalja:

- az egészségügyi segélynyújtás és biztosítás (60 000 Ft–2 000 000 Ft-ig),
- balesetbiztosítás (1 000 000 Ft-ig),
- a poggyászbiztosítás és az útiokmány pótlásának felmerülő költségeit (60 000 Ft-ig).

Az egyéni szerződés megkötése a biztosítási díj befizetésén kívül feltételezi:

- a hallgatók részéről az érvényes tanulmányi szerződés, a diákigazolvány, az útlevel;
- a dolgozók részéről munkáltatói igazolás vagy a Külgügyi Igazgatóság által kiadott igazolás, az útlevel;
- a dolgozók és hallgatók családtagjai esetében az útlevel bemutatását.

A feltételek teljesülése esetén a kiutazó hallgatók, dolgozók és családtagjaik megkapják az ingyenes biztosítási kártyát és a névre szóló angol, német vagy francia nyelvű tanúsítványt.

Amennyiben a hallgató illetve a dolgozó meg kívánja hosszabbítani a biztosítását, egy héttel előtte faxon (72/317-348) kérheti, ha valamely hozzátartozója befizeti a biztosítási díjat.

Ha a hallgató illetve dolgozó a befizetett biztosítási idő előtt hazaérkezik, időarányosan visszakapja a biztosítási díjat, 10 % önrész levonása mellett, ha a díjvisszatérítéshez szükséges nyomtatványt kitöltve elküldte a biztosító részére, és nem volt káreseménye a biztosítási időtartam alatt.

A költségterítés mértékéről az AG Generali Pécs Kft. 7623 Pécs, Rét u. 27. sz. alatti irodájában, ill. a 72/317-348 telefonszámon, 9.00–15.00 óra között lehet részletesebb információkat kapni. Ugyanitt van lehetőség az utazási szerződés egyénileg történő megkötésére is.

A Videostúdió hírei

A januári lapszámban megjelent, a Videostúdió fejlesztéséről szóló írásban szereplő technikai lehetőségek kedvező fogadtatásra találtak az intézetek körében. Sok érdeklődő jelezte, hogy igénybe kívánja venni az új, korszerű digitális technikai lehetőségeket.

Terveink közt szerepel az elkészült anyagok hálózati úton történő továbbítási lehetőségének kialakítása és az Orvoskar honlapján történő megjelenés.

Továbbra is örömmel fogadjuk megtisztelő megkeresésüket.

Nemeskéri Imre stúdióvezető
Tel: 536-114, 6114
E-mail: imre.nemeskeri@aok.pte.hu

Tájékoztató a Sportbizottság üléséről

A Sportbizottság március 13-án a Mozgástani Intézetben tartotta az évi első ülését, amelyen az alábbi napirendi pontokat tárgyalta.

1. A bizottság kialakította a 2002. évi munkatervét

Négy témakör különösen nagy figyelmet kapott.

- A bevezetendő kreditrendszerű oktatás keretében a testneveléssel kapcsolatos feladatok igényelnek nagy körültekintést és megfelelő előkészítést. Ezt a kérdéskört a következő ülésén vitatja meg a Sportbizottság.
- Foglalkozunk a kari sport lehetőségeivel, mégpedig mind a dolgozói, mind a hallgatói igények alapján.
- A Sportbizottság fontos kérdéskörnek tekinti a rendszeres testedzés és sport orvostani megítélését. Dr. Szeberényi József professzor vállalta, hogy – együttműködve a Hallgatói Önkormányzat képviselőivel – felmérést végez, s annak alapján elkészíti az előterjesztést.
- A Sportbizottság úttörő szerepet vállal azzal, hogy felméri a mozgásterápia alkalmazását klinikáinkon. Dr. Molnár Dénes egyetemi tanár vállalta a felmérést, s a tapasztalatok összegezése alapján előterjesztést készít, amelyet a bizottság megvitát. A véglegesített anyagot eljuttatjuk az orvoskar és a centrum vezetőihez azzal a céllal, hogy segítsük a mozgásterápia, a mozgástan, a sportorvostan és a rehabilitáció kérdéskörének átfogó rendezését és a szükséges intézkedések megtételét.

2. A Sportbizottság tájékoztatót hallgatott meg a Medikus Kupa előkészületeiről és a Medikus Sportkör helyzetéről

Az előterjesztő Kovács Szabolcs szerint rendben folyik a Medikus Kupára való felkészülés. A Medikus Sportkörrel kapcsolatban felmerült szervezeti kérdések várhatóan rövid időn belül megoldódnak.

3. 2002. évi versenynaptár

Dr. Kiss Sándor ismertette a tervezett sportversenyeket. A Hallgatói Önkormányzat képviselői kari sportversenyeket terveznek a Medikus Napok keretében. A bizottság örömmel vette tudomásul ezt a bejelentést. Többen szorgalmazták a humoros sportvetélkedők szervezését is.

4. Sítáborok

Dr. Rugási Endre röviden tájékoztatta a Sportbizottságot azokról a sítáborokról, amelyeket a Mozgástani Intézet testnevelő tanárai szerveztek.

5. Bejelentések és javaslatok

A bizottság elnöke bejelentette, hogy a Mozgástani Intézet munkatársai „Testnevelés – alapelvek és gyakorlatok egyetemisták számára” címmel könyvet írtak. A könyv célja a testnevelés oktatásának elősegítése.

Dr. Ángyán Lajos egyetemi tanár
a Sportbizottság elnöke

Sikeres tanfolyam állatkísérletekkel szakdolgozóknak

Az állatok védelméről és kíméletéről 1999-ben életbe lépett törvény meghatározza az állatkísérletek végzésének alapvető feltételeit és kimondja, hogy állatkísérletet az végezhet, a kísérleti állatot az gondozhatja, felügyelheti, aki erre képesítő oktatásban részesült. Eszerint a kísérletek során az állatokkal foglalkozó minden munkatársnak megfelelő szintű képzésben kell részesülnie. A törvény a Munkahelyi Állatkísérleti Bizottság (MÁB) feladatává teszi az intézményben az állatkísérlet végzésére jogosult személyek oktatásának és képzésének megszervezését.

Egyetemünk Doktori Tanácsa már a 2000/2001-es tanévben elfogadta „Az állatkísérletek etikája és gyakorlata” című 5 x 2 órás, 10 kreditpontot érő PhD-kurzust, ami minden tanév második szemeszterében kerül meghirdetésre. Az első PhD-kurzus 2001 tavaszán le is zajlott. Hiánypótló kezdeményezésként a Központi Állatkísérleti Laboratórium és a Főnövéri Iroda az országban elsőként megszervezte és akkreditáltatta a szakdolgozók ez irányú továbbképzését is a tavalyi év folyamán. Ennek megvalósításaként karunkon 2002 februárjában „Az állatkísérletek korszerű feltételei” címmel új továbbképzés zajlott.

A tanfolyamon olyan asszisztensek és klinikán dolgozó nők részt vettek, akik állatkísérleteket végeznek, illetve állatkísérletekben segédkeznek. A tanfolyamról szóló körlevél szétküldését követően az érdeklődés minden előzetes várakozást felülmúlt. Összesen 53-an jelentkeztek. A tanfolyam iránti érdeklődést, annak szükségességét és fontosságát igazolta az országos érdeklődés is. Egyetemünk dolgozóin kívül ketten a Semmelweis Egyetemről, négyen pedig a Szegedi Tudományegyetemről képviselték magukat.

A tanfolyam hétfői napokon zajlott februárban. A résztvevők megismerkedtek az állatkísérletek történetével, a jogi szabályozás kialakulásával és fejlődésével, a jelenleg hatályos állatvédelmi törvénnyel és az állatkísérletekre vonatkozó jogszabályokkal, kormányrendeletekkel, és összehasonlítási alapot kaptak az Európai Unióban és az Egyesült Államokban bevált szabályozásról. Bepillantást nyertek az Európa Tanács 2001. évi 123. függelék módosításba, valamint összehasonlíthatták az EU-ban működő állattartási és állatkísérletekre vonatkozó gyakorlatot a mai magyar valósággal. Emellett előadást hallhattak a leggyakoribb állatbetegségekről, azok felismeréséről és kezeléséről. Előadások hangzottak el az állatkísérletek során kötelezően alkalmazandó környezetvédelmi előírásokról és munkavédelmi rendszabályokról. A tanfolyam anyaga magában foglalta a laborállatok leggyakoribb betegségei felismerésének és kezelésének tudnivalóit, a narkózis, fájdalomcsillapítás és eutanázia kérdéseit, a laborállatokon végzett alapvető sebészeti beavatkozások műszereinek, a műtéti monitorozásnak ismertetését. Szó volt továbbá a laborállatok szaporításáról, műtét utáni gondozásukról, a rovarokról mint veszélyforrásokról az állatházakban, az ellenük való küzdelem hatékony feltételeinek megteremtéséről. Előadás hangzott el a SPF típusú állatokról, és azok modern tartási körülményeiről.

Mindezek mellett sokak számára most vált egyértelművé, hogy egyetemünk új, más szemléletű környezetvédelmi szabállyal rendelkezik, amelynek betartása és konkrét megvalósítása azonban még mindig a jövő feladata. A dolgozók egészségének védelme, az állatkísérletek során felmerülő fertőzések elkerülése szintén hangsúlyos témája volt a tanfolyamnak. A résztvevők pontos ismereteket kaptak a személyi védelem és higiénia alapvető követelményeiről is.

A 4 napos továbbképzés természetesen nemcsak elméleti előadásokat foglalt magába, hanem gyakorlati tapasztalatokra (Kísérletes Sebészeti Intézet, állatházak látogatása) is szert tettek a résztvevők, valamint a Spekt-

foglalkozó

Egészségügyi közvetítők képzése (csak) Pécssett

rum 3-D termékbemutatója során a vegyszerekre vonatkozó alapinformációknak is birtokába jutottak. A tanfolyamot tesztvizsga zárta, amelyen 48-an vettek részt. Valamennyien sikeresen vették ezt a záró akadályt is, mindegyikük eredménye elérte a 60 %-os szintet.

A továbbképzés végén felmerült az a kérdés is, hogy vajon csak az asszisztenciának van-e szüksége ezekre az ismeretekre? Ugyanis az elmúlt években olyan sokféle új szabályozás és rendelet lépett életbe, hogy a kutatók és az orvosok többsége is nehezen tudta/tudja követni ezeket. A fiatal kutatók PhD-képzése mellett ezért egyetemi hallgatók számára is tervezzük kreditpontos tanfolyam indítását. Szívesen segítünk az esetleg felmerülő problémák megoldásában az idősebb kollégáknak is
(Zsombok Andrea 6369,
Lantos János 5832,
<http://www.pote.hu/expsurg/mab/>).

Ezúton köszönöm a tanfolyam résztvevőinek mindvégig tapasztalható érdeklődését, munkahelyi vezetőiknek pedig azt, hogy lehetővé tették a szakdolgozók részvételét a tanfolyamon. Külön köszönet illeti a Központi Állatkísérleti Laboratórium vezetőjét, Zsombok Andreát azért, hogy a tanfolyamot úttörő módon megszervezte és lelkes, mindig segítőkész munkatársaival lebonyolította.

Ugyancsak köszönet illeti Kovácsné Kelemen Judit egyetemi főnövért a tanfolyam sikeres lebonyolításához szükséges feltételek előteremtésében nyújtott értékes segítségéért.

Dr. Lantos János
MÁB elnök
PTE ÁOK
Kísérletes sebészeti Intézet

2002 februárjában 81 egészségügyi közvetítő kapta meg – elsőként hazánkban – az egészségügyi közvetítői bizonyítványt a Pécsi Tudományegyetemen.

Kis lépés Európa felé.

A hazai egészségügyi közvetítés gyakorlatának története Pécssett kezdődik, de gyökerei messziről indulnak, hogy végül – talán – innen indulva szökkenjen szárba az orvos-beteg kapcsolat egyre több vadhajrással bokrosodó bozótját felváltó, a régi bizalom jóízű gyümölcsét termő fája.

A botanikai metafora kissé dagályos, de minden részmondattal el lehet mondani száraz tényekkel is.

Vegyük sorban!

Az orvos-beteg kapcsolat régi, patriarchális jellege megváltozott. Az új egészségügyi törvény használja először hivatalosan a fogalmat: egészségügyi szolgáltató. A törvény a „beteg” fogalmát is ekként definiálja: egészségügyi állapotától függetlenül az a személy, aki az egészségügyi szolgáltatást igénybe veszi. Az orvos szolgáltató, a páciens a szolgáltatást igénybe veszi. Ez jogilag így korrekt. (Hogy hány kollégának és milyen része volt abban, hogy a szolgáltatásnak ára legyen, és lélektanilag is áruvá degradálódjék – nem érdemes firtatni! Talán meg kellene tőlük vonni az „orvos” nevet, vagy a többieknek más névre átnevezni, hogy ne kelljen szégyenkezniük. A gyengébb gyomrúaknak talán el sem kellene olvasniuk a mondat további részét: a megvásárolható papolnak a lehangosabban az etikáról!)

– Ha megfizettem (drágán megfizettették velem) – mondja vagy gondolja a beteg –, az árral arányosan tökéleteset várok. Ez azonban nem mindig sikerül, és nem is mindig lehetséges.

A beteg azonban ezt nem mindig tudja! Mást várt! Elégedetlen! Visszaköveteli a pénzét!

Ez eddig csak per útján volt lehetséges. (Igaz, nem az adómentesen gazdagodó, hanem az adóinkból is szegényen tartott egészségügy fizetett a hibás szolgáltatás miatt!)

A perek száma egyre nőtt (nő még ma is!). A per többnyire költségmentes, a páciensnek nincs mit veszítenie. A pácienseknek az a rétege szegényedett el legjobban, amelynek nem jár „hivatalból” az elit szolgáltatás; azok, akiknek igazán nehezükre esik kifizetni az extra árakat, vagy akik azt ki sem tudták volna fizetni, és azok, akik azt hitték (hiszik): azért nem kapták (kapják) a jogszabályban deklaráltan őket megillető legjobbat, mert nem fizettek. Egyikük sem tudja, hogy nem ezért van így!

Ha sejti vagy tudja is: megpróbálja! Hátha

egy kis pénzhez juthat a kártérítés révén!

Nem fő ok ugyan, de esetenként rész-ok: sok az eszkimó, kevés a foka. Több ügyvéd van, mint ügy. „Jólelkű” ügyvédek (vagy felhajtók) ajánlják fel szolgáltatásaikat a patológiáról gyászruhában távozó hozzátartozóknak: ha úgy gondolná, nem mindent tettek meg az orvosok az elhunyt egészségéért, ők hajlandók segíteni. „Pusztán humanitárius okból teszik”, ha nem nyerik meg a pert, nem kell fizetni semmit, ha nyernek, „amennyit gondol” az ügyfél. (Ez úgy 50 % körül szokott lenni; mert: „gondolja csak meg: ha nem szólok, ha nem csináljuk, egy fillért sem kapott volna!” (És ez igaz is!).

A perek száma tehát nő! A bíróságok terhei növekednek! A perek egyre elhúzódóbbak!

A per drága is! A vesztes féllel fizetett per költség – már ha egyáltalán fizet a vesztes fél, mert nem költségmentes – messze nem fedezi azt, amibe a per ténylegesen kerül. (Az apparátus fenntartásának perre eső hányadát, a tanúk, a szakértők kiesett munkaidejének „termelés-vesztéseit”, de sokszor még a szegénytelenül alacsony szakértői és tanú-díjakat sem!) A per tehát az államnak is drága!

A jogállamokban egyre fokozódó törekvés: amit meg lehet oldani peren kívül, azt oldjuk meg úgy. Mindenkinek jobb!

Már az ügyvéd is megpróbálja: hátha fizet a szolgáltató per nélkül is! A bíróság is felszólítja a feleket: ha tudnak, kössenek egyezséget peren kívül!

Az ügyvéd azonban megbízója érdekeit és szempontjait kell, kövesse (ez a feladata); a másik fél érdekei és szempontjai nem érdekelhetik.

A perben már ellenfelek állnak egymással szemben, a barátságos beszélgetés, a kölcsönös megértés lehetőségének ideje ekkorra már többnyire elmúlt.

Legtöbb állam jogszabályba foglalja a pert megelőző, a pert elkerülhetővé tevő eljárások lehetőségét, szabályait. Ezzel lehetőséget is, biztonságot is nyújt a jog peren kívüli érvényesítéséhez.

Ezen jogérvényesítési eljárások egyike a közvetítői eljárás, a mediáció.

A mediátor nem bíró. Nem hoz ítéletet, de még állást sem foglalhat a felek egyikének vagy másikának igazsága mellett.

Az sem feladata, hogy igazságos megoldásra törekedjék, vagy a feleket az igazság kiderítésére ösztönözze. Egyetlen feladata van: a feleket a megegyezés felé vezetni. („Nem baj”, ha a megegyezés az „igazság mentén” jön létre, de az sem baj, ha semmi köze az igazsághoz! A lényeg: a megegyezés!)

Talán a diplomáciából a „jőszolgálati küldöttség” hasonlítható leginkább a mediátorhoz. Lehet tárgyalni a felekkel külön-külön. Megtudakolni, hajlandók-e egymással tárgyalni? Már az is eredmény, ha a felek szóba állnak egymással. Akkor már ott lehet a megegyezés csírája. Az álláspontok kezdetben nyilván nagyon különbözhetnek, de lehetnek olyan pontok, amelyek közősek vagy közeli. Ezeket kell megkeresnie a mediátornak. Meg kell próbálnia elfogadható kompromisszumok felé vezetni a tárgyalásokat. Siker az is, ha a vitatott kérdések némelyikében tudnak csak megállapodni a felek, azok már nem lesznek tárgyai a pernek. Teljes siker az, ha minden vitatott kérdésben sikerül kölcsönösen elfogadható megoldást találni. A perben nyertes van és vesztes. A mediációs eljárásban nincs vesztes fél.

A mediációs eljárás Amerikából került Európába. Az uniós tagállamok legtöbbjének jogrendjében kodifikálva van. Az uniós jogharmonizáció irányába tett lépéseink egyike, hogy a magyar jog is felvette szabályai közé. Elsőként az egészségügy területén kerül majd kipróbálásra, hogyan fog működni a gyakorlatban ez a jogintézmény.

Az 1997. évi egészségügyi törvény már megemlíti, hogy lesz majd ilyen.

2000-ben elfogadják, és törvénybe iktatja az országgyűlés az egészségügyi közvetítói eljárást (CXVI. törvény). A következő évben megjelenik a 4/2001. (II.20) EüM-IM együttes rendelet a törvény végrehajtásának szabályairól. (Az eljárás nem csak egészségügyi alkalmazását, hanem általános bevezetését célzó törvénytervezet is elkészült, a CD jogtárban már olvasható is, de a választások előtt már nem került az országgyűlés elé.)

A szabályok részletes ismertetése meghaladná ezen írás kereteit, de rövid lényegük ismerete nélkül nem lenne érthető: miért kell mediátorokat képezni?

A törvény és az együttes miniszteri rendelet szerint az egészségügyi szolgáltató és a beteg között felmerülő vitában alkalmazható az egészségügyi közvetítói eljárás. Az eljárást bármelyik fél kezdeményezheti a területileg illetékes Igazságügyi Szakértői Kamaránál (ez nálunk a Pécsi Igazságügyi Szakértői Kamara, amelynek címe: Pécs, Rákóczi út 74. Telefon: 500-884 vagy 222-187).

A Kamara megkérdezi a másik felet: hajlandó-e részt venni egy közvetítói eljárásban? Ha igen: a feleket behívja, és eléjük teszi a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara által vezetett közvetítói névjegy-

zékot, hogy a listán szereplő személyek közül közösen válasszanak olyant, akiben megbíznak, akinek közvetítói tevékenységét elfogadják.

Választhatnak egy személyt, vagy többet. Utóbbi esetben a kiválasztottakból közvetítói tanács alakul majd. A tanács tagjai között kell lennie egy jogi diplomával és egy felsőfokú egészségügyi végzettséggel rendelkező személynek. Ha a Kamara kérésére a kiválasztott mediátor (vagy mediátorok) a feladatot elvállalja (vállalják), a többi az ő feladata (feladatok). A felekkel időpontot kell egyeztetni, és kezdődhet az eljárás.

Mediátor az lehet, aki vagy jogot végzett, vagy felsőfokú egészségügyi szakképesítést szerzett, vagy szociológiából szerzett diplomát, vagy pedig klinikai szakpszichológus képesítése van. Feltétel még, hogy legalább 8 év gyakorlata legyen, elvégezze az egészségügyi közvetítói alaptanfolyamot, sikeres vizsgát tegyen, és egy éven belül 25 óras továbbképző tanfolyamon vegyen részt.

Tanfolyamot szervezni és vizsgáztatni csak az Egészségügyi Minisztérium – az Igazságügyi Minisztérium egyetértésével kiadott – előzetes engedélye alapján lehet. Ilyen engedélyt csak egyetlen egyet adott az Egészségügyi Minisztérium. Ennek alapján jogosult a Pécsi Tudományegyetem bizonyítványt kiállítani arról, hogy a jelölt a közvetítói alaptanfolyamot elvégezte, és sikeres vizsgát tett.

Tanfolyam és vizsga engedélyezése iránt több kérelem is érkezett a minisztériumhoz. Valamilyen okból mindet elutasították, egyedül a PTE ÁOK Igazságügyi Orvostani Intézete által benyújtott, az ÁJK Polgári Eljárási és Jogszociológiai Tanszéke, valamint a FEEFI együttműködésével elkészített tantervet találták akkreditálhatónak.

2001 decemberében, 2 x 2 napon, reggeltől késő estig, a Szigeti úti épület tantermeiben folytak az előadások. Az előadásokat főfoglalkozású, vagy állandó meghívott egyetemi előadók tartották. (Utóbbiak „civilben” bírák, minisztériumi főosztályvezetők, OEP vezető munkatársak, a MOK választott tisztségviselői.) Az Igazságügyi Orvostani Intézet könyvtára adott helyet a kiscsoportos kommunikációs és mediációs gyakorlatoknak, amelyeket külföldön szerzett mediátori képzettséggel is rendelkező, kommunikációt oktató, főfoglalkozású egyetemi előadók vezettek; és itt voltak a vizsgák is, melyet egy jogi és egy egészségügyi (orvos) végzettségű oktató, illetve egy mediátor-oktató által alkotott

Látogatás a Tübingeni

Az egyetemeink közötti együttműködés keretében 2002. február 17-27. között tanulmányúton voltam a Tübingeni Egyetemen.

Látogatásomnak két célja volt, egyrészt tapasztalatszerzés, másrészt a szakmai együttműködés lehetőségeinek feltárása. A tübingeni Testnevelési Tanszék biztosítja a 22 000 fős egyetemi hallgatói létszám testnevelés és sport iránti igényeinek a kielégítését. Sokféle és tartalmas sportprogrammal és rekreációs lehetőséggel szervezik a hallgatók és az egyetemi dolgozók rendszeres testedzés-

vizsgáztató bizottság előtt kellett letenni, elméleti (jogi) ismeretekből és gyakorlatból is.

A vizsgák is hétféteken voltak, hogy az ország távolabbi részeiről beiratkozott hallgatók is el tudjanak jönni anélkül, hogy munkahelyükön ez problémát jelentene.

A vizsgára keményen kellett készülni mindenkinek. A jogi végzettségűek (többségükben ügyvédek) számára az egészségügy finanszírozásának rendszere volt kemény dió, de jogból is meg kellett tanulniuk új (vagy már elfelejtett) szabályokat. Az egészségügyiek (orvosok, mentőtisztek, klinikai szakpszichológusok) a jogszabályokkal barátkoztak nehezebben.

A „határmezsgyén” járó, és mindkét oldallal „barátságos viszonyban lévő” igazságügyi orvosszakértőknek – mint az összes többinek is – a mediáció elméletével és gyakorlatával kellett megbirkózniuk.

Nyolcvanegy embernek sikerült. Ők megkapták az egyetemi arculati kézikönyvből ismert, mutató, a egyetem tekintélyéhez méltó külső megjelenésű bizonyítványt. Felkerültek az országos közvetítói listára. A lista közzétételét az országban mintegy 100 ügy várta.

A puding elkészült. A próba most következik.

Reméljük, sikeres lesz. A következő alaptanfolyam előadásait ugyanez az oktatói gárda Budapesten tartja (a tavaszi oktatási szünetben). A gyakorlatok és a vizsgák azonban itt lesznek (csak) Pécsen!

Dr. Bajnóczky István
egyetemi tanár
a tanfolyam szervezője

Egyetemen

sét. Jóllehet a tanszék és a szorosan hozzá kapcsolódó Testnevelési és Sporttudományos Intézet létesítmény-ellátottsága összehasonlíthatatlanul jobb, mint a miénk, mégis főként a sportolás igénye és a sport szeretete volt imponáló számomra. Nemcsak a versenysportok közkedveltek, hanem a szó igazi értelmében beszélhetünk tömegsportról.

A fogadó intézet igen előzékeny és segítőkész volt. Megfelelő körülményeket (szállás, étkezés) és kitűnő szakmai programot biztosítottak számomra. Látogatásom alatt betekintést nyerhettem

az egyetemi sport szervezeti és szerkezeti felépítésébe, megismerhettem a létesítményeiket és azok felszereltségét, s tájékoztatást kaptam a finansziális támogatás kérdéseiről is. Tájékoztattak a különböző foglalkozások szervezéséről és lebonyolításáról, s ezek közül néhányat magam is meglátogattam. Lehetőségem volt részt venni több igen tartalmas sportrendezvényen. Érdekes és tanulságos volt a szívbeteg rehabilitációs foglalkozásának a meglátogatása is.

Természetesen szóba került a két intézet együttműködésének a lehetősége, hiszen ez volt a tanulmányutam egyik célja. A Testnevelési Tanszék és a Sporttudományos Intézet vezetői jelezték azt a szán-

dékukat, hogy ők is meglátogatnak bennünket. Reméljük, hogy a mi szegényes tárgyi feltételeink nem jelentenek akadályt a szakmai együttműködésnek, s találunk közösen kidolgozandó és hasznosítható lehetőségeket mind az oktatás és sportszervezés, mind a sporttudományos kutatómunka területén.

Befejezésül csak azt mondhatom, hogy számomra igen tanulságos és hasznos volt ez a látogatás és bízom abban, hogy a viszonzott látogatás után sikerül tartalmas szakmai kapcsolatot kiépíteni a tübingeni tanár kollégákkal.

Dr. Rugási Endre
testnevelő tanár

Látogatás a hildesheimi SENKINGWERK üzemben

2002. március 7-9. között a Jensen-csoport 2002. évi termékbemutatóval egybekötött, a Hildesheimi SENKINGWERK cégnél megrendezett nyílt napon a Gazdasági Főigazgatóság 3 munkatársa: Szabados Imre, az Egészségügyi Üzemeltetési Osztály vezetője, Klem Antal, az Egészségügyi Üzemeltetési Osztály műszaki ellenőre és Szmolenszkyné Czinege Andrea, a Textilgazdálkodási Osztály vezetője vett részt. Az idei rendezvény kiemelkedett az eddigiek sorából, mert a SENKINGWERK cég vadonatúj, 2001 őszén, zöldmezős beruházásában készült üzemében került megrendezésre. Az új üzem és termékeinek (taktus csőmosógépek, víztelenítő prés, átmenő szárító) bemutatása mellett a Jensen-csoport más üzei által gyártott legmodernebb, magas termelékenységgel technológiai berendezések (egyedi mosócsavarógépek, taktus-víztelenítő centrifuga, függőpályás szállítórendszer, kalander, beadagológépek, hajtogatógépek, minőségellenőrző-szortírozó rendszer, formaruha feldolgozó finiser, adatrögzítő rendszer) üzem közben kerültek kiállításra. Az előadások és bemutatók során részletes információkat kaptunk a gyár működéséről, a Jensen-csoport termékeiről, illetve az Európában mosószereket és adalékanyagokat forgalmazó 4 cég termékeiről. Külön öröm volt a kiállított Senking Universal SL taktus csőmosógépet látván, hogy a PTE Központi Mosóüzemében 2000 áprilisa óta kiválóan üzemel a Jensen-csoport akkori legmodernebb fejlesztésű Senking Universal P36-11 típusú taktus csőmosógépe, amely a Magyarországon üzemelő mosógépek között a legfejlettebb technológiájú, egyedülállóan higiénikus és alacsony energiafelhasználású gép.

Szmolenszkyné Czinege Andrea

Oktató-hallgatói fórum

A Humán Anatómiai Intézet által kezdeményezett és az I. évfolyam orvostanhallgatóinak képviselőivel szervezett oktató-hallgató fórum kiváló alkalmat adott arra, hogy a résztvevők kicseréljék észrevételeiket, tapasztalataikat és javaslatukat az első félév tanulmányi munkájáról és a vizsgákról. A 2. félév elejére szervezett találkozót az a megfontolás serkentette, hogy a tanulmányi munka kezdeti időszakában derüljenek ki a korábban elkövetett esetleges hibák, és a tapasztalatok felhasználása révén eredményesebb legyen a következő tanulmányi periódus.

Rövid bevezetőjében *dr. Sétáló György* professzor, az intézet igazgatója ismertette az évfolyam és az egyes tanulócsoporthoz vizsgáinak átlageredményét, amely az elmúlt évekhez képest gyengébbnek bizonyult (2,6 a korábbi sokéves 3,0 körüli átlaggal szemben). Kiemelte, hogy a hallgatók gyengébb felkészültsége mellett az is gondot okozott, hogy a hallgatók kérése alapján kiírt vizsgahelyeket a vizsgaidőszak első felében sokan nem használták ki, és a sorozatos átiratkozások következtében az utolsó hét vizsgahelyei gyorsan telítődtek. Ennek következtében már nem talált üres vizsgahelyet az a hallgató, aki január 22. után keresett utóvizsgalehetőséget. Újabb, pótlólagos vizsgalehetőségek kiírásához az intézetvezető azért nem járult hozzá, mert ezzel egyrészt megsértette volna a minden hallgató számára biztosítandó egyenlő feltételek elvét, másrészt komolytalanná tette volna a „Tanulmányi és vizsgaszabályzat”-ban rögzített elveket.

A hozzászólásokban a csoportok képviselői mondták el véleményüket az oktatásról és a vizsgatapasztalatokról. A hallgatók egyöntetűen jónak értékelték az oktatók munkáját és a vizsgák lebonyolítását. A beszélgetés során felvetődött az a gondolat, hogy az egyéni vizsgatervezés lehetőségének meghagyása mellett a jövőben az egyes vizsganapokra csoportok szerint történjen a feliratkozás. A hallgatók nehezményezték, hogy a tanév elején akadózott a könyv-, illetve jegyzet-ellátás, és ez nehezítette az anyag követését. Észrevételezték, hogy a tantermi előadások jegyzetelése gondot okoz számukra, mert a multimédiás oktatás lehetőségei egyidejűleg túl sok információval árasztják el a hallgatókat. Egyértelműen hasznosnak ítélték az évközi teszteseteket, bár ezek eredménye nem számított be a szóbeli vizsgák érdemjegyébe. Az Interneten elérhető anyag, melyet az intézet munkatársai állítanak össze és folyamatosan bővítenek, sok hallgató számára komoly segítséget nyújtott. A kiadott jegyzeteket is hasznosnak, informatívnak találták. A hallgatók kérése alapján a közeljövőben bizonyos anyagrészek további bővítése várható digitális szemléltetőanyaggal (pl. tájána-tómia). A hallgatók azon kérésére, hogy vizsgák előtt több lehetőség jusson a gyakorlatos anyag ismételtesére, az intézet megoldást javasolt.

A közel kétórás kötetlen beszélgetésen a hallgatók őszintén elmondták véleményüket, javaslatukat és az intézet oktatói is arra törekedtek, hogy együttműködve és korrekten megválaszolják a kérdéseket és javaslatokkal, tanácsaikkal elősegítsék a hallgatók eredményesebb munkáját. Ez az esemény jelzi, hogy a Humán Anatómiai Intézet oktatóközössége nyitott a hallgatókkal történő rendszeres találkozó-sokra, és örömdetes módon a hallgatók is fontosnak találják ezt a lehetőséget. Miatán minden résztvevő hasznosnak és előrevivőnek találta az eszmecserét, remélhető, hogy a jövőben is sor kerül hasonló „együttgondolkodásra”.

Dr. Józsa Rita
egyetemi docens

Gondolatok a XII. Dunántúli Diabétesz Hétvége után néhány héttel;

megosztom az élményt azokkal, akik visszavonhatatlanul lemaradtak egy interdiszciplináris probléma izgalmas, élvezetes elemzéséről.

Először a tények. Ez év február 22-23. napján (péntek és szombat) jelentős részben a „szabadidő terhére” rendezte meg az Orvoskar termében a Megyei Kórház és az egyetem diabéteszt gondozó csapata – *Ruzsa Csaba* főorvos vezényletével – ezt a tudományos vándorgyűlést.

Fontos témák, elismert előadók, 450 feletti regisztrált résztvevői létszám.

Érdekes kerek-asztal megbeszélések, amelyeken a nephropathia gyakorlati kérdései megvitatása során örömtelen kirajzolódott a jó együttműködés kétségtelenül fontos eredményessége. Az elmélet, a belgyógyászati gyakorlat és a sebészeti megoldások változatossága tette érdekfeszítővé e délutánt – a Pfizer támogatásával.

Hasonló keretek között szervezték meg a végtagi szövődmények szekcióját – ahol a háziorvos, a gondozó belgyógyász, a sebész és az érsebész a szükségszerűen közös munkájukról számoltak be a Sanofi Synthelabo Rt. szponzorálta délelőttön.

A találkozó kereteiként felkért referátumokat hallgathattunk.

A szabadidős programokról is essék szó, hisz a kongresszusok egyik (nem mindenki szerint legfontosabb) súlypontja a fogadások tárháza. Ezt az estét a Novo Nordisk példásan szervezte számunkra, hisz a kitűnő étek és a PA-DÖ-DÖ táncstílus alakult koncertje tette felejthetlenné.

A szakmai szimpóziumok és a környék turisztikai és gasztronómiai nevezetességei minden szervező reménye szerint maradandó élményt eredményeztek (okozott) a résztvevők számára.

Azonban e tiszta tényelemzésen túl szükséges észrevennünk egy igen fontos momentumot. Napjainkban százszámra rendeznek kongresszusokat, gyakorta szűk szakmai köröknek – időnként szinte belterjes információcsereként értékelhetően.

A tudományos gondolkodás azon iránya, hogy a hangsúlyos problémák okán a lehető legszélesebb körű szakmai érdeklődést teremtsük meg – ez az igazi üzenete ennek a vándorgyűlésnek, ami már túl van a 12. fejezetén.

Türelemtenül várom a folytatást....

(ir)

Síoktatói továbbképzésem tapasztalatai

Ausztriában, ötnapos síoktatói továbbképzésen vettem részt a CAR-TOUR Utazási Irodák Kft. szervezésében, 2002. február 27-től március 3-ig.

A pályázat útján elnyert szakmai síútra 35 testnevelő tanár utazhatott az ország különböző felsőoktatási intézményeiben, általános- és középiskoláiban sítáborokat szervezők és síoktatást végzők köréből. Baranyából és Pécsről hat testnevelő kollektíva vett részt a továbbképzésen.

A szervező iroda továbbképzési programja keretében megtekintettünk és szívesen egybekötte kipróbáltunk Ausztria síterepei közül néhányat, melyek a továbbiakban alkalmasak lehetnek sítáborok és kisebb csoportos síutak céljára.

Ausztriában a Villach környéki sportrégióban ajánlható az egyik síterep, Arnoldstein.

1500 m-es csúcsmagasságon, közepes

nehézségű sípályákon ülő- és húzóliftet használhatók. Kellő hóviszonyok esetén kedvező, szép síélményt biztosíthat az itt síelőeknek.

Magyarország határátkelőhelyeitől mintegy 200 km távolságra számos, jól síelhető síterep található. Közülük kiemelhető a grazi autópályáról elérhető Klippitztről, 1400-1800 m magasan fekvő sípályáival, kiépített síliftjeivel.

Alacsonyabb fekvésű, 1200 m körüli magasságban található sípályák vannak Annabergben és Mariazellben. Ez utóbbi ideális síterep kezdők oktatására, de alacsonyabb fekvésük miatt kevésbé hóbiztosak, ide utazni kedvező hóviszonyok esetén érdemes.

Szlovénia egyik leghőbiztosabb, legjobb dinamikus vonalvezetésű síterepe Lachtal, 2200 m-es csúcsmagasságon. Tanuláshoz is vannak ideális pályák, de a rutinos

sízók igényeit is kielégíti változatos nehézségű sípályáival és igen jól kiépített sílift-rendszerével. Lachtalt minden sízó figyelmébe ajánlom, a változatos síprogramok között kipróbálásra feltétlen javaslom.

A szervező utazási iroda minden síterep közelében szálláslehetőségeket is ajánl félpanziós ellátással, vagy önellátásra alkalmas apartmanokban. A megajánlott részvételi díjaik viszonylag alacsonyak, sítérlet-árai kedvezőek.

Az utóbbi években észrevehetően növekszik az orvoskar dolgozói körében is a sítáborok iránti érdeklődés. Fenti beszámolómmal nekik kívántam segítséget adni. A Mozgástani Intézet testnevelő tanárai a jövőben is szívesen állnak az érdeklődők rendelkezésére a síoktatás és a síprogramok szervezésében.

Dr. Rugási Endréné
testnevelő tanár

A Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi és Egészségtudományi Szakosztályának tudományos ülései

Az ülések helye: PTE ÁOK Elméleti Tömb III. sz. tanterme
Az ülések kezdete: 16 óra

2002. április 8.

FELKÉRT ELŐADÁSOK

1. Dr. Borhidi Attila, akadémikus (PTE TTK Növénytan Tan-szék): Szemmeltartott ösvények;
2. Dr. Losonczy Hajna (PTE ÁOK I. sz. Belgyógyászati Klinika): Új diagnosztikai és terápiás módszerek a haematológiában (a haemostasistól az összejt-transzplantációig).

2002. április 15.

TANULSÁGOS ESETEK FÓRUMA

1. Pericarditis constrictiva (esetgazda: dr. Cziráki Attila, PTE ÁOK Szívgyógyászati Klinika);
2. Lázas mellkasi fájdalmat követő paraparesis esete (esetgazda: dr. Balás István, PTE ÁOK Idegsebészeti Klinika);
3. Egy haematológiai betegség ritka szövődménye (esetgazda: dr. Pál Endre, PTE ÁOK Neurológiai Klinika).

2002. április 22.

FELKÉRT ELŐADÁSOK

1. Dr. Kásler Miklós (Országos Onkológiai Intézet): Új lehetőségek a fej-nyak sebészetben a XXI. század kezdetén;
2. Dr. Kajtar Pál (PTE ÁOK Gyermekklinika): Gyermekkori da-ganatok kezelése – az onkológia paradigmája.

2002. április 29.

TANULSÁGOS ESETEK FÓRUMA

1. Situs inversus totalis és ERCP (esetgazda: dr. Felföldi Ferenc, Tolna Megyei Kórház Gasztroenterológiai Osztálya);

2. Diagnosztikai problémák osteoid osteoma esetén (esetgazda: dr. Koós Zoltán, PTE ÁOK Ortopédiai Klinika);
3. Acut coronaria ruptura kezelése (esetgazda: dr. Horváth Iván, PTE ÁOK Szívgyógyászati Klinika).

2002. május 6.

TANULSÁGOS ESETEK FÓRUMA

1. Halálhoz vezető pulmonális embólia megelőzhető cava filter behe-lyezésével, ha időben gondolunk rá! (esetgazda: dr. Mühl Diana, PTE ÁOK Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Intézet);
2. Migráló tüdőgyulladás, AV-block és acut veseelégtelenség ese-te (esetgazda: dr. Schmidt Katalin, Tolna Megyei Kórház Pulmonológiai Osztálya);
3. Interferon – demielinizáció – depresszió (esetgazda: dr. Ábra-hám Ildikó, PTE ÁOK Pszichiátriai Klinika).

Április havi program

PAB

04. 04. 18:00	Dr. Papp Lajos, dr. Kollár Lajos: Szív- és érbetegségekről előadás
04. 16. 17:00	A Bolyai Klub pécsi tagozatának első ülése
04. 18. 14:00	PAB ülés
04. 18. 15:30	A gyógyszerteráti gyakorlat aktuális kérdései – szakmai továbbképzés
04. 26. 9:00	Biológiai ritmikus folyamatok; A biológiai óra szerepe az élővilágban – mini szimpózium
04. 27. 9:00	VIII. Pécsi Hepatológiai Nap; Hepatológia a mindennapi gyakorlatban – továbbképző tudományszerű ülés

Alkohol avagy ez szédítő!

Etilalkohol. Borszesz. Alcoholum 96%. $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$. Valamennyi szinonimája ugyanannak az anyagnak, amiről köz tudott, hogy „méreg”. Legalábbis az elenpropaganda szerint. (A tapasztaltabbak a „méreg”-hez szokták hozzátenni, hogy „drága”).

Mint orvostudományi kar, az etilalkohol kémijáról, hatásairól tudunk egyet-mást. Járjuk most kicsit körbe a másik témát, vagyis azt, hogy mitől ilyen drága ez az anyag?

Az etilalkohol, mint anyag – sok más egyéb termékkel és anyaggal együtt – a többször módosított 1991. évi LI. törvény, vagyis a jövedéki törvény hatálya alá tartozik. A jövedéki termékekre pedig egy külön, úgynevezett jövedéki adó kerül kivételre. Az alkoholon kívül jövedéki termék még az üzemanyag, a dohányárú és a kávé, vagyis az összes olyan anyag, amit a lakosság mindenképpen megvesz. A költségvetés bevételi oldalának szilárd pontja a jövedéki adóbevétele. (Természetesen az, hogy mi a jövedéki termék, országonként válto-

zik. Nagy-Britanniában például a gyapjúszövet is jövedéki terméknek minősül.)

Mennyi tulajdonképpen a jövedéki adó? Termékenként különböző. A 96 %-os alkohol esetében a fogyasztói ár több mint 90 százalékát a jövedéki adó teszi ki. Ezzel már választ is kaptunk a cikk elején feltett kérdésre, vagyis az alkohol igen magas árára.

A jövedéki törvény megenged néhány kivételt a jövedéki adó megfizetése alól. Alkohol esetében azt, ha nem élvezeti cikként, hanem gyógyászati célra használják fel.

A PTE ÁOK jelentős mennyiségű alkoholt használ fel a fenti célra. Anyagi helyzetünk folytán sem lehet belenyugodni abba, hogy az élelmiszerboltokkal és a sarki kocsmákkal azonos áron szerezhessünk be gyógyítás céljait szolgáló alkoholt.

A szükséges dokumentációk, engedélyek (mintegy 1,5 kg össz tömegben!) előteremtése után az „italmérés” kategóriából 1997-ben átkerültünk a „szeszfőzde” kategóriába – legalábbis a Vám- és Pénzügyőrség szempontjából. Azért szükséges az alkoholkészlet pontos nyilvántartása, mivel a vámhivatal munkatársai havonta ellenőriznek bennünket. Bármilyen hiba esetén a (szerintünk) jogosulatlanul felhasznált alkoholmennyiség adótartamának kétszeresét (!) szabják ki jövedéki bírság gyanánt. Emiatt kértünk igazolásokat a klinikák, intézetek vezetőségétől még 1998-ban, hogy

a gyógyászati célú alkoholt kizárólag gyógyítás céljaira használják fel. (A kísérleti célú alkohol adótartalma változatlanul megvan, ez az oka a kémiaiilag teljesen azonos két alkoholfajta ára közti tízszeres különbségnek.) Az oktatásban, kutatásban gyógyászati célú alkoholt felhasználni nem lehet.

Ennyi papírmunka láttán felmerül a kérdés: megéri? Játsszunk egy kicsit a számokkal! A PTE ÁOK tavalyi alkoholfelhasználása mintegy 1 600 liter volt. Ennek a mennyiségnek a jövedéki adója több mint 2,4 millió Ft, amit az alkohol vásárlásakor nem kellett kifizetnünk.

Ez a 2,4 millió nem is hangzik rossz szul. Persze mihez képest?

A gyógyszerköltség 0,2 százaléka. Így nem tűnik valami soknak.

A kar éves költségvetéséhez képest ez az érték még kisebb.

Viszonyítsunk a közalkalmazotti bértáblához? Ez már jobb!

Vagyis a gyógyászati célú alkohol jövedéki adóján (pontosabban attól való mentességén) megspórolható egy fiatal diplomás egészségügyi közalkalmazott egy éves bérköltsége.

Mit fűzzek még hozzá? Egészségünkre!

Molnár Béla

Egyetemi Gyógyszertár

Novográdecz Csaba (Jakabhegyi Fotóklub)

Jakabhegyi Fotóklub kiállítása – PÉCS NÉZŐpontok

Pécs városában nagy hagyománya van a fotókluboknak: elég, ha csak a Mecseki Fotóklubot említem a „nagyok” közül. Mindenképpen rendhagyónak számít köztük a Jakabhegyi Fotóklub. Egyrészt, mivel nem tekint több évtizedes múltra: ugyanis tavaly februárban tartottuk a „kelesztőt”, amennyiben fogalmazhatok így. Másrészt azért, mert elég „belterjes” társaságból áll, tekintve, hogy a tagok orvostanhallgatók.

A kezdeményezés természetesen régebbre nyúlik vissza. Három évvel ezelőtt a Balassa János Kollégium fotólaborjában ketten-hárman dolgoztunk. *Mihálcz Attilával* közösen kiállításokat is szerveztünk a kollégium büféjében. Miután ők végeztek, indítottam egy szakkört – ha úgy tetszik, „kurzust” –, ahol elmondtam azokat a technikai alapokat, amelyek nélkülözhetetlenek a fotózáshoz. Itt jött össze annak a társaságnak a magja, akikkel később megalapítottuk a klubot. A név eléggé kézenfekvő volt a kollégium miatt, ami két okból is „bázisát” képezi a klubnak: egyrészt az ott adott fotólabor miatt, másrészt, mivel majdnem mindannyian ott lakunk.

A klub nem zárt „intézmény”. Körülbelül 15 tagja van, de az összejövetelek nyitottak: mindenki jöhet, aki érdeklődik. Megszorítás csak a fotólaborral van: azt csak az „aktív” tagok használhatják. Alapító oklevelet nem írtunk – tekintve, hogy már természeténél fogva is a tagok nem állandóak: akik végeznek, elkerülnek innen, és újak jönnek helyettük. Tekintve, hogy maga a fotózás nem olcsó „multság”, beszélni kell a pénzügyi kérdésekről is. Az anyagiak lényegében három forrásból származnak: egyrészt a HÖK, másrészt a kollégium, és nem utolsósorban magunk finanszírozzuk.

A klub profiljába diavetítések, híres fotósokkal való beszélgetések és hasonló önképző tevékenységek tartoznak, de legfontosabbnak magát az alkotó tevékenységet tartom. Ez leginkább kiállítások szervezésében manifesztálódik, de célul tűztünk ki egyéb megjelenési formákat is (pl. fotóalbum).

Ezen cikk megírása is egy kiállítás kapcsán jött szóba. Ez a kiállítás még látható az ÁOK Központi Épületének 1. emeleti körfolyosóján, mikor ezeket a sorokat írom, és PÉCS NÉZŐpontok a címe. A képek készítői *László Kata*, *Novográdecz Csaba*, *Szabó Tamás* és *Tulipán Zsófia*. A fekete-fehér technikával készült fotók Pécsről és környékéről készültek; egy pillanatnyi keresztmetszetet próbálnak adni arról, ahogyan a négy orvosegyetemista látja – a teljesség igénye nélkül. A megnyitót *dr. Bajnóczky István* professzor tartotta március 6-án. Ezekből a képekből mutatunk be itt négyet – minden alkotótól egyet-egyet.

Végül még köszönetünket szeretnénk kifejezni azoknak, akik munkánkat mindvégig segítették akár anyagilag, akár a szervezésben.

Novográdecz Csaba

SZABÓ TAMÁS FOTÓJA

LÁSZLÓ KATA FOTÓJA

TULIPÁN ZSÓFIA FOTÓJA

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK

A Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetből

■ *Dr. Barthó Loránd* a rangos British Journal of Pharmacology 2002 januárjától szerkesztőbizottságába választotta.

A Fül-Orr-Gégeklinikáról

■ A Magyar Fül-, Orr-, Gégeorvosok Egyesülete 2002. február 22-i szakosztály-ülésén Budapesten, a Fül-Orr-Gégeklinikán *dr. Pytel József* egyetemi tanár előadássorozatot tartott. Az ülésen *Prof. Gilbert J. Nolst Trenité* amszterdami egyetemi tanár, egyetemünk vendégprofesszora referátum keretében számolt be az orrplasztika legújabb módszereiről.

■ A PTE ÁOK Fül-Orr-Gégeklinika és a Magyar Audiológiai Társaság évenként rendszeresen szervez tudományos üléseket. Seregélyesen *dr. Pytel József* egyetemi tanár irányításával. Ebben az évben az objektív hallásvizsgáló módszerekkel szerzett tapasztalatokról és a csecsemő- és gyermekkor hallásszűrés eredményeiről számoltak be az ország minden részéből jelentkezett fül-orr-gégész szakorvosoknak klinikánk orvosai 2002. március 7-én.

A Gyermekklinikáról

■ *Dr. Soltész Gyula* egyetemi tanár vezeti azt a munkabizottságot, amely első ülését február 28-án és március 1-jén annak érdekében tartotta Londonban, hogy a WHO és a diabetes Világszövetség részére globális jelentést készítsen a gyermekkor diabetes epidemiológiájáról.

■ *Dr. Pintér András* egyetemi tanár az olaszországi Madonna di Campiglióban tartott gyermeksebészeti szimpóziumon meghívott előadást tartott 2002. február 7-én.

■ *Dr. Pintér András* egyetemi tanár „Az arc- és állcsont-hasadákos ellátás komplex szemléletéről, a munkacsoport lényegéről” címmel felkért előadást tartott, *dr. Vátyán Attila* egyetemi tanársegéd pedig felkért hozzászólással vett részt „Az arc- és állcsont-hasadákos kurzus” rendezvényen Budapesten, 2002. február 8-án.

■ *Dr. Pintér András* egyetemi tanár három felkért előadás tartásával szerepelt a „Third Paediatric Surgical Week – Progress in Paediatric Surgery” rendezvényen Kühtai-

ban (Tirol, Ausztria) 2002. március 2-9. között.

■ *Dr. Decsi Tamás* egyetemi docens részt vett a „5th Steering Committee Meeting of the European Union Project NUHEAL: Nutraceuticals for a healthier life: n-3 polyunsaturated fatty acids and 5-methyltetra-hydro-folate” rendezvényen Barcelonában 2002. február 22-23-án.

■ *Dr. Decsi Tamás* docens 2002. március 5-én részt vett a „Nutritional needs of children: Methodological approaches and current nutritional recommendations in children and adolescents in Europe” szakértői csoport soros értekezletén Brüsszelben.

■ *Dr. Tárnok András* egyetemi tanársegéd 2002. február 24-március 1. között részt vett a „World Congress of Gastroenterology” rendezvényen Bangkokban.

A Kísérletes Sebészeti Intézetből

■ *Dr. Ferenc Andrea* PhD hallgató 2002. február 13-16. között a „The influence of preconditioning prior to small bowel auto-transplantation” című előadással vett részt Honoluluban (Hawaii) a Society of University Surgeons 63rd Annual Meeting konferencián. Társ szerzői: *Borsiczky B., Szántó Z., Kiss K., Kalmár-Nagy K., Róth E., Horváth Ö. P.* A konferencián való részvételt a 2001. évi Európai Kísérletes Sebészeti Kongresszuson elnyert Walter Brendel díj tette lehetővé.

■ 2002. március 21-22-én tartjuk intézetünkben a „Varróanyagok és sebgyógyítás” című akkreditált, 10 kreditpont értékű továbbképző kurzust, melyen 14 orvos kolléga vesz részt.

A Mozgástani Intézetből

■ Az egyetemeink közötti megállapodás

alapján *dr. Rugási Endre* 2002. február 17-27. között látogatást tett a Tübingeni Egyetemen (Eberhard Karls Universität Tübingen, Sektion Hochschul-Sport). Kedvező tapasztalatokat szerzett az egyetemi testnevelés és sport személyi, tárgyi és szervezeti feltételeiről. Jóllehet a mi intézetünk lehetőségei messze elmaradnak a vendéglátókétól, mégis körvonalazódott az együttműködés lehetősége az oktatás és a sporttudományos kutatások területén.

■ A Mozgástani Intézet munkatársai elkészítették a „Testnevelés – alapelvek és gyakorlatok egyetemisták számára” című könyv kéziratát, amelyről elismerően nyilatkoztak a lektorok. A könyv tartalmazza a kreditrendszerben előírt testnevelés anyagát, s hasznos ismeretanyagot kínál mindazoknak, akik foglalkoznak a rendszeres testedzéssel. A könyv április végén jelenik meg.

■ *Dr. Rugási Endréné* február 27-től március 3-ig részt vett a CAR-TOUR Irodák Kft. által szervezett síoktató továbbképzésen, amelyet testnevelő tanárok részére írtak ki. Kedvező, új lehetőségeket ismert meg, amelyeket hasznosíthat az új szezonban a síturák szervezésében.

A Sebészeti Tanszékről

■ Ez évben Pécsen rendezték a XII. Dunántúli Diabétesz Hétvégét 2002. február 22-23-án, amelyen meghívott előadóként *Kollár Lajos* professzor az endovaszkuláris műtéti technikákról, *Rozsos István* pedig a Diabétesz-láb szindróma sebészeti el látásáról tartott prezentációt.

■ 2002. március 8-án Balatonkenesén tanszékünk szervezésében megrendezésre került a GORE Érsebész Törzsasztal. A téma a carotis-terület sebészete volt, a vitát moderálta *Kollár Lajos* professzor.

Bálint-csoport

A Pécsi Bálint Műhely és a PTE ÁOK Családorvostani Intézete 2002. március 27-én 17 órai kezdettel Bálint csoportot indít.

A Bálint csoportok időpontja: 17.00-18.30. A csoportok kéthetente, március 27-én, április 10-én, április 24-én, május 8-án, május 22-én és június 5-én kerülnek megtartásra.

A képzés ingyenes. Kredit: 2/csoport. A csoportot vezeti: *dr. Dormán Hajnalka*. Jelentkezni lehet: a PTE ÁOK Családorvostani Intézet Titkárságán.

PÁLYÁZATOK

Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány Tudomány az oktatásban

Célja: a tudományos kutatások során született eredmények alkalmazásának elősegítése a felsőoktatásban.

Pályázni lehet: az új kutatási eredmények, illetve új tudományterületek, új tantárgyak oktatását szolgáló tananyag

(tankönyv, jegyzet, kézikönyv, távoktatási tananyag, elektronikus hordozó stb.) készítésére az élettudományok, az élettelen természet tudományok és a társadalomtudományok területéről.

Pályázhatnak: magánszemélyek, intézmények és alkotó közösségek.

Felhívjuk szíves figyelmét, hogy egy pályázó csak egy pályázatot nyújthat be, és társszerzőként sem szerepelhet más pályázatban.

A pályázat benyújtásának határideje: **2002. május 15.**

A pályázat eredményéről 2002. szeptember végéig írásban tájékoztatjuk.

Pályázati űrlap igényelhető a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány titkárságán vagy a recepción (Professzorok Háza 1146 Bp., Ajtósi Dürer sor 19-21.), illetve postai úton nagyalakú, (A4-es) felbélyegzett válaszborték küldésével. A felhívásokat az interneten www.prof.iif.hu/prc alatt is közzéteesszük, ahonnan a szükséges pályázati űrlapok is letölthetők.

A fentiekkel kapcsolatban érdeklődni lehet az alapítvány titkárságán személyesen, vagy a 343-3913, 343-9706 számú telefonon hétfőtől csütörtökig 10-15 óráig, pénteken 10-12 óráig. A részletes kiírás az interneten a Pályázati Iroda Pályázati Hírlevelében olvasható.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TUDOMÁNYOS KUTATÓI ÖSZTÖNDÍJ

A Domus Hungarica Scientiarum et Artium keretében elnyerhető magyarországi tudományos kutatói ösztöndíj.

A Magyar Tudományos Akadémia és az Oktatási Minisztérium által kinevezett kuratórium tudományos kutatási pályázatot ír ki a külföldön élő magyar kutatók (külföldi vagy külföldi és magyar, azaz kettős állampolgársággal rendelkezők), valamint a magyar vagy magyarországi tárgyú kutatásokkal foglalkozó nem magyar anyanyelvű külföldi állampolgárságú kutatók számára a következő kategóriákban:

- senior kutatói ösztöndíj,
- junior kutatói ösztöndíj,
- utazási támogatás (konferencia részvétel, előadás-sorozat).

A pályázattal a Magyar Tudományos Akadémia (MTA), valamint az Oktatási Minisztérium (OM) lehetővé kívánja tenni, hogy a külföldi magyar tudományosságot képviselő kutatók és műhelyek rendszeresen bekapcsolódhassanak a magyarországi tudományos életbe, a kutatóintézeti és egyetemi tudományos munkába, megteremtve ezáltal a világban folyó magyar nyelvű és magyar tárgyú kutatások eddigénél magasabb fokú integrációjának feltételeit.

Beküldési határidő: **2002. augusztus 15.**

Pályázati űrlap beszerezhető személyesen a Domus Irodában (1146 Bp., Abonyi u. 10. tel/fax: +36-1-343-1079, E-mail: varga@mpk.huninet.hu), továbbá letölthető az MTA és Oktatási Minisztérium honlapjáról.

A részletes kiírás megtalálható az interneten, Pályázati Hírlevelünkben.

Oktatási Minisztériumi 2002. évi műszaki kutatás-fejlesztési pályázatok

A tájékoztató füzet megtalálható a kar honlapján, a Pályázati Hírlevélben